

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ – ΕΥΘΑΛΕΙΑ ΜΠΑΧΑ – Α.Μ. 8233

ΠΑΛΛΗΚΑΡΑΚΗ ΜΑΡΙΑ - Α.Μ 9153

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Τα λογιστικά βιβλία των επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Ελληνικά
Λογιστικά Πρότυπα

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΜΑΪΟΣ 2016

Ευχαριστήριο Σημείωμα

Στο σημείο αυτό, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον επιβλέποντα καθηγητή μας, κύριο Βασιλάκη, για την εμπιστοσύνη και το ενδιαφέρον που μας έδειξε κατά την ανάθεση της εργασίας, την πολύτιμη βοήθεια και συνεργασία αλλά και τη δυνατότητα που μας έδωσε να ασχοληθούμε μ' ένα τόσο ενδιαφέρον θέμα με προεκτάσεις στην επιχειρηματική ζωή που παίζει κυρίαρχο ρόλο στον επαγγελματικό κλάδο που επιλέξαμε. Τον ευχαριστούμε καθώς με την συγκεκριμένη ανάθεση, πιστεύουμε ότι θα μας βοηθήσει στην μετέπειτα πορεία μας στον τομέα.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις οικογένειές μας για την υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια των ακαδημαϊκών μας σπουδών αλλά και την ηθική συμπαράσταση κατά τη διάρκεια της συγγραφής της πτυχιακής αυτής εργασίας.

Πίνακας Περιεχομένων

Ευχαριστήριο Σημείωμα	2
Περίληψη	5
Abstract.....	6
Εισαγωγή.....	7
Κεφάλαιο 1.....	11
Τα Λογιστικά Βιβλία Των Επιχειρήσεων	11
1.1. Βιβλίο απογράφων και ισολογισμών.....	11
1.2. Συγκεντρωτικά ημερολόγιο	11
1.3. Γενικό καθολικό	11
1.4. Αναλυτικά καθολικά	12
1.5. Βιβλίο αποθήκης.....	12
1.6. Βιβλίο μετοχών	13
Κεφάλαιο 2.....	14
Περί Μηχανογραφημένης Λογιστικής.....	14
Κεφάλαιο 3.....	15
Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και Τροποποιήσεις που Υπέστησαν	15
3.1. Παρουσίαση Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων.....	15
3.1.1. Ανακτήσιμη αξία (recoverable amount)	16
3.1.2. Εύλογη αξία (fair value)	17
3.1.3. Οικονομική ουσία των συναλλαγών (substance over form)	19
3.1.4. Ενδεχόμενο περιουσιακό στοιχείο και ενδεχόμενη υποχρέωση (contingent asset, contingent liability)	19
3.1.5. Αναβαλλόμενη φορολογία (Άρθρο 23).....	20
3.1.6. Μισθώσεις (Άρθρο 18).....	22
3.1.7. Χρηματοδοτική μίσθωση	23
3.2. Παρουσίαση Αλλαγών	25
3.2.1. Καταχώρηση στα διπλογραφικά βιβλία από 1.1.2015.....	25
3.2.2. Έκδοση παραστατικών.....	27
3.2.3. Ενημέρωση των λογιστικών αρχείων.....	34
Κεφάλαιο 4.....	37
Από τον Κ.Β.Σ. στον Κ.Φ.Α.Σ.	37
4.1. Αλλαγές και καταργήσεις με τον νέο Κ.Φ.Α.Σ.....	37
4.2. Ποινολόγιο με τον νέο Κ.Φ.Α.Σ.	39
4.3. Τροποποιήσεις στον Κ.Φ.Α.Σ. από την 1/1/2014	43

4.4.	Σχόλια και απόψεις σχετικά με τον νέο Κ.Φ.Α.Σ.....	46
	Κεφαλαίο 5.....	52
	Παρουσίαση Ετησίων Οικονομικών Καταστάσεων	52
5.1.	Ο ισολογισμός τέλους χρήσης	52
5.2.	Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.....	55
5.2.1.	Μεθοδολογία τοποθέτησης των λογαριασμών στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης 56	
5.2.2.	Χαρακτηριστικά που αφορούν την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης	58
5.3.	Ο Πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων/ κερδών.....	58
5.4.	Το προσάρτημα.....	60
5.4.1.	Γενικά Στοιχεία.....	60
5.4.2.	Το περιεχόμενο του προσαρτήματος	61
5.5.	Ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων	68
5.6.	Στόχος της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων.....	69
5.7.	Τα είδη της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων	71
5.8.	Διάκριση ανάλυσης λογιστικών καταστάσεων ως προς τους τύπους τους	72
	Συμπεράσματα.....	74
	Βιβλιογραφία	77

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αποτέλεσε το αντικείμενο μελέτης μας εδώ και ένα αρκετά μεγάλο διάστημα και θεωρούμε ότι λόγω της σπουδαιότητας του θέματος θα αποτελέσει ένα πολύ σημαντικό εφαλτήριο για την μετέπειτα πορεία μας στον κλάδο.

Στόχος της συγκεκριμένης εργασίας είναι να παρουσιάσει πλήρως το βασικό αντικείμενο της μηχανογραφημένης λογιστικής, δηλαδή την τήρηση των λογιστικών βιβλίων, αλλά και να εξετάσει ποια είναι τα λογιστικά βιβλία που είναι απαραίτητο να τηρούνται από τους συνεργαζόμενους λογιστές, για μια επιχείρηση. Ωστόσο, ο βασικός σκοπός της εργασίας είναι να παρουσιάσει το περιεχόμενο των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων και πως αυτά τροποποιήθηκαν με την πιο πρόσφατη νομοθεσία.

Σημαντικό κρίνεται επίσης να παρουσιαστούν οι αλλαγές μετάβασης από τον Κ.Β.Σ. στον Κ.Φ.Α.Σ. που ισχύει σήμερα αλλά και οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις καθώς θεωρούνται ως βασικό στοιχείο των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων.

Σε γενικές γραμμές θα μπορούσαμε να πούμε ότι η εφαρμογή των Ε.Λ.Π. δεν υποχρεώνει τις επιχειρήσεις να αλλάξουν λογιστικό σχέδιο, αλλά ούτε και να ακολουθήσουν ένα συγκεκριμένο αναλυτικό λογιστικό σχέδιο. Παρ' όλα αυτά παρέχεται ένα λιτό και ευέλικτο σχέδιο λογαριασμών, προσαρμοσμένο κατάλληλα στις απαιτήσεις των Ε.Λ.Π. για την ορθή απεικόνιση των νέων οικονομικών καταστάσεων.

Όλα αυτά θα εξεταστούν στις σελίδες που ακολουθούν. Ευελπιστούμε η παρούσα εργασία να αποτελέσει ένα χρήσιμο εγχειρίδιο στα χέρια του κάθε μελετητή των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων.

Abstract

This project was the subject of our studies for quite a long time and we think that because of the importance of the subject it will be a very important stepping stone for our future course of the industry.

The aim of this thesis is to fully present the basic subject of computerized accounting, namely bookkeeping, but also to consider what is in the books that need to be held by the cooperating accountants for a business. However, the main purpose of this paper is to present the content of the Greek Accounting Standards and how they are modified by the most recent legislation.

It is also important to present the transition changes from Codex of Books and Records to Tax Display Transaction Codex currently in force and the annual financial statements as they are considered as a key element of Greek Accounting Standards.

In general we could say that the application of the Greek Accounting Standards does not oblige companies to change the accounting plan, nor to follow a specific analytical accounting plan. Nonetheless it provides simple and flexible plan accounts, adjusted appropriately to the requirements of the Greek Accounting Standards for correct display of the new financial statements.

All this will be discussed in the following pages. We hope this paper can serve as a useful guide in the hands of every scholar of Greek Accounting Standards.

Εισαγωγή

Στις 24/11/2014 δημοσιεύθηκε ο νόμος 4308 (ΦΕΚ Α' 251) για τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι πρόκειται για το πλέον σημαντικό νομοθέτημα, σε ότι αφορά τη Λογιστική και τη διαδικασία τήρησης βιβλίων και έκδοσης στοιχείων, της τελευταίας τριακονταετίας. Με τις διατάξεις του νόμου αυτού, όχι μόνο απλουστεύονται οι διαδικασίες που σχετίζονται με την λογιστική παρακολούθηση των πράξεων και συναλλαγών μιας επιχείρησης (έκδοση στοιχείων, καταχώριση στα λογιστικά βιβλία και τρόποι τήρησης αυτών), αλλά ταυτοχρόνως, μεταβάλλεται σε μεγάλο επίπεδο και η φιλοσοφία του σχεδίου λογαριασμών, καθώς και του τρόπου κατάρτισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Η Τήρηση Λογιστικών Βιβλίων περιλαμβάνει τις εξής εργασίες (Πρωτοψάλτης, 2005):

1. Γενική και Αναλυτική Λογιστική (Λογιστικοποίηση οικονομικών πράξεων).
2. Καταχώριση των λογιστικών εγγραφών σε λογιστικά βιβλία.
3. Εκτύπωση των λογιστικών εγγραφών στα επιβαλλόμενα από τον Κ.Β.Σ. Βιβλία.
4. Εκτύπωση των μηνιαίων ισοζυγίων.
5. Συμφωνίες λογαριασμών.
6. Συμπλήρωση και υποβολή δηλώσεων παρακρατούμενων και λοιπών φόρων.
7. Εξαγωγή μισθοδοσίας και χειρισμό εργασιακών - ασφαλιστικών θεμάτων, σύμφωνα με το αντίστοιχο νομικό πλαίσιο.
8. Συμπλήρωση και υποβολή εκκαθαριστικών Δηλώσεων.
9. Εκτύπωση συγκεντρωτικών καταστάσεων για υποβολή τους στις αρμόδιες Υπηρεσίες.
10. Εργασίες τέλους χρήσης, κλείσιμο, σύνταξη ισολογισμού, δημοσίευση, καθώς και υποβολή στις αρμόδιες υπηρεσίες.
11. Συμπλήρωση και υποβολή δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος Νομικού Προσώπου και δηλώσεων Μετόχων - Εταίρων, καθώς και Προσώπων που συνδέονται άμεσα μ' αυτά.

12. Σύνταξη Πρακτικών Διοικητικού Συμβουλίου, Πρακτικών Γενικής Συνέλευσης ή Πρακτικών Διαχείρισης και Υποβολή τους στις αρμόδιες Υπηρεσίες.
13. Σύνταξη και υποβολή Προσαρτήματος και Πρακτικών των Διοικητικών Οργάνων που συνδέονται με τον ισολογισμό.
14. Χειρισμό πάσης φύσεως Φορολογικών Υποθέσεων και Ελέγχων.
15. Συνεργασία με Δημόσιες Υπηρεσίες, με Ασφαλιστικούς Οργανισμούς, με το Υπουργείο Εμπορίου και άλλων Οργανισμών για ελέγχους και σημαντικά θέματα, των οποίων η επίλυση απαιτεί επικοινωνία ή την προσωπική μας παρουσία.

Πάντως με το νέο σχέδιο καταργείται το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο καθώς και όλα τα κλαδικά λογιστικά σχέδια (Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων, Τραπεζών, Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης, Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ΟΤΑ, Δημόσιων Νοσοκομείων).

Η κάθε επιχείρηση ή όμιλος εταιρειών θα δικαιούται να έχει το δικό της σχέδιο ανάπτυξης λογαριασμών που θέλει η ίδια ή εφαρμόζει η «μαμά» εταιρεία της αλλοδαπής. Η κατάργηση του ΕΓΛΣ που είχε εδραιώσει τη λογιστική τυποποίηση μπορεί να επιφέρει αναρχία και απορρύθμιση με τον αυτοσχεδιασμό και αποτύπωση των προσωπικών αντιλήψεων του κάθε υπεύθυνου της επιχείρησης ή της μηχανογραφικής της οργάνωσης. Στο νέο περιβάλλον επιπλέον θα απαιτείται χρόνος προσαρμογής για την μετακίνηση των λογιστών από εταιρεία σε εταιρεία (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Καταργείται ο έλεγχος της διακίνησης και παράδοσης αγαθών, αφού καταργείται η υποχρεωτική έκδοση Δελτίου Αποστολής ή οποιουδήποτε συνοδευτικού εγγράφου. Από τη στιγμή που δεν θα εκδίδεται υποχρεωτικά κανένα συνοδευτικό έγγραφο και το τιμολόγιο θα εκδίδεται στις 15 του επόμενου μήνα είναι βέβαιο ότι θα εκδίδονται εκ των υστέρων τιμολόγια κατόπιν συμφωνίας, με ποσά που θα κρίνονται αναγκαία από τους αντισυμβαλλόμενους και όχι απαραίτητα με αυτά που αντικατοπτρίζουν την αληθινή συναλλαγή.

Το ερώτημα, βέβαια, που προκύπτει είναι το πώς θα καλυφθεί το δημοσιονομικό κενό από τη φοβερή απώλεια εσόδων που θα επιφέρει αυτή η μεταβολή. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος για τις επιχειρήσεις είναι 26% από το πρώτο ευρώ. Εάν συνυπολογιστεί και ο ΦΠΑ για ένα αγαθό του κανονικού συντελεστή (23%), τότε ένας μικροεπιτηδευματίας, με μία μείωση των εσόδων του κατά 1.000 ευρώ θα έχει ωφέλεια 490 ευρώ, στα 10.000 ευρώ δηλαδή 4.900 ευρώ φοροδιαφυγή (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Καταργείται η έκδοση φορτωτικής, γεγονός που θα διευκολύνει ακόμα πιο πολύ τα φορτηγά με έδρες άλλων κρατών (π.χ. Βουλγαρία κ.λπ.) για να μην εμφανίζουν κανένα έσοδο στην Ελλάδα.

Επίσης, καταργείται ο τρόπος τήρησης των βιβλίων και αυτό θα γίνεται με ευθύνη της επιχείρησης με όποια θετικά ή αρνητικά αυτό συνεπάγεται. Δηλαδή ο φορολογικός έλεγχος μπορεί να ζητάει στοιχεία και καταχωρήσεις, που ναι μεν θα είναι απροσδιόριστα, αλλά θα επικαλείται το αναφερόμενο στο σχέδιο τεκμήριο της απόδειξης και θεμελίωσης των δεδομένων (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Καταργείται ακόμη η παρακολούθηση των αγαθών σε μερίδες, δηλαδή το βιβλίο αποθήκης. Καταργούνται τα οποιαδήποτε πρόσθετα βιβλία και η θεώρηση των όποιων βιβλίων ή στοιχείων. Επίσης καταργείται η υποχρεωτική χρήση φορολογικών μηχανισμών

Καταργείται οποιοδήποτε αναφορά σε έκδοση στοιχείων δαπανών π.χ. απόδειξη δαπάνης. Θυμίζουμε ότι περισσότερες από 60 κατηγορίες - περιπτώσεις λαμβάνουν την αμοιβή τους με απόδειξη δαπάνης και παρακράτηση φόρου π.χ. Ευκαιριακά απασχολούμενοι, πραγματογνώμονες, διαιτητές, αμοιβές σε εργασίας ή επιτροπές, αποζημιώσεις, κ.λπ. (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Τέλος είναι πολύ σημαντικό να γίνει κατανοητό από όλους τους συναδέλφους πως με τις νέες διατάξεις που έχουν ψηφιστεί σχετικά με την ευθύνη των λογιστών και το ξέπλυμα του μαύρου χρήματος, είναι εξαιρετικά επικίνδυνο για τον κάθε επαγγελματία του χώρου να εργάζεται σε ένα καθεστώς το οποίο δεν είναι ορισμένο,

επιτρέποντας ακούσια λάθη ή μη αποδεκτές ενέργειες, που μπορεί να επισύρουν και ποινικές κυρώσεις (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Κεφάλαιο 1

Τα Λογιστικά Βιβλία Των Επιχειρήσεων

1.1. Βιβλίο απογραφών και ισολογισμών

Στο βιβλίο απογραφών και ισολογισμών πραγματοποιείται η λεπτομερής και αναλυτική περιγραφή, ποσοτική καταμέτρηση και αποτίμηση όλων των ενεργητικών και παθητικών στοιχείων της επιχείρησης. Επίσης στο συγκεκριμένο βιβλίο καταγράφεται ο Ισολογισμός της Επιχείρησης (Χατζηνικολάου & Αδριανοπουλος, 2008).

1.2. Συγκεντρωτικό ημερολόγιο

Εδώ γίνεται καταγραφή της καθημερινής πορείας μιας επιχείρησης. Είναι το βιβλίο από το οποίο ενημερώνονται και τα υπόλοιπα βιβλία. Καταχώριση κατά χρονολογική σειρά όλων των λογιστικών γεγονότων. Οι πράξεις καταγράφονται με βάση το διπλογραφικό σύστημα (Κάθε εγγραφή συνεπάγεται την κίνηση 2 λογαριασμών από τους οποίους ο ένας χρεώνεται και ο άλλος πιστώνεται) (Χατζηνικολάου & Αδριανοπουλος, 2008).

1.3. Γενικό καθολικό

Στο γενικό καθολικό μεταφέρονται από το ημερολόγιο όλοι οι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί (γενικοί λογαριασμοί που καταγράφουν μεταβολές των περιουσιακών στοιχείων του οργανισμού καθώς και των εσόδων εξόδων που δημιουργούνται κατά την διάρκεια της χρήσης) (Κάντζος, 2002).

1.4. Αναλυτικά καθολικά

Στα Αναλυτικά Καθολικά καταγράφεται η ανάλυση των πρωτοβάθμιων λογαριασμών (υπάρχουν αναλυτικά δευτεροβάθμιων, τριτοβάθμιων, τεταρτοβάθμιων) (Γκίκας, 2002).

1.5. Βιβλίο αποθήκης

Ο επιτηδευματίας που πωλεί αγαθά για δικό του λογαριασμό χονδρικώς ή κατά κύριο λόγο χονδρικώς, εφόσον κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα του από χονδρικές πωλήσεις υπερέβησαν το ποσό των δύο εκατομμυρίων (2.000.000 ευρώ τηρεί βιβλίο αποθήκης κατ' είδος, ποσότητα και αξία, κατά την εισαγωγή και εξαγωγή) (Ξανθάκης & Αλεξάκης, 2007).

Στο βιβλίο αποθήκης που τηρείται, αναγράφεται και η χρονολογία εισαγωγής ή εξαγωγής κατά περίπτωση με μνεία του οικείου δικαιολογητικού εγγραφής. Ο επιτηδευματίας που υποχρεούται στην τήρηση αναλυτικής λογιστικής (ομάδα 9) κατά την τήρηση του βιβλίου αποθήκης εφαρμόζει παράλληλα και τα οριζόμενα από τις διατάξεις του Π.Δ.1123/ 1980 (Καραγιάννης, et al, 2012).

Η καταχώρηση της εισαγωγής ή εξαγωγής των αγαθών μπορεί, αντί να γίνεται απευθείας στο βιβλίο αποθήκης, να γίνεται σε κατάσταση ημερήσιας κίνησης αποθήκης, τα δεδομένα της οποίας μεταφέρονται συγκεντρωτικά τη μεθεπομένη ημέρα, είτε απευθείας στο βιβλίο αποθήκης είτε σε κατάσταση μηνιαίας κίνησης αποθήκης και από αυτή συγκεντρωτικά στο βιβλίο αποθήκης το πρώτο δεκαήμερο του επόμενου μήνα (Φίλιος, 1996).

Στο βιβλίο αποθήκης καταχωρούνται, για κάθε αγαθό, οι αγορές και πωλήσεις κατ' είδος, ποσότητα και αξία και η εντός και εκτός της επιχείρησης ποσοτική διακίνηση κατ' είδος και ποσότητα. Όταν ο επιτηδευματίας ενεργεί επεξεργασία για λογαριασμό τρίτων, στο βιβλίο αποθήκης παρακολουθούνται μόνο οι πρώτες ύλες, οι βοηθητικές

ύλες, τα υλικά συσκευασίας και τα έτοιμα προϊόντα των τρίτων ξεχωριστά τουλάχιστον κατ' είδος και ποσότητα (Κοντάκου & Παπασπύρου, 1993).

1.6. Βιβλίο μετοχών

Στο βιβλίο αυτό καταχωρούνται οι οριστικοί και οι προσωρινοί τίτλοι των ονομαστικών και των ανωνύμων μετοχών κατά αριθμητική σειρά και κατά σειρά εκδόσεως. Το βιβλίο Μετοχών δεν προβλέπεται από καμία διάταξη νόμου και δεν είναι υποχρεωτικό όμως είναι χρήσιμο γιατί δείχνει συγκεντρωτικά την ιστορική εξέλιξη του μετοχικού κεφαλαίου της συγκεκριμένης ανώνυμης εταιρίας επειδή σε αυτό καταγράφονται η καταβολή του αρχικού κεφαλαίου και όλων των αυξήσεων που ακολουθούν με την έκδοση των αντίστοιχων τίτλων κάθε φορά. Το υπόδειγμα του βιβλίου ή Μητρώου Μετόχων που παραθέτουμε, δεν είναι περιοριστικό και μπορεί να γίνει από την εταιρία με τρόπο που να εξυπηρετεί τις ανάγκες της (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Κεφάλαιο 2

Περί Μηχανογραφημένης Λογιστικής

Με τον όρο «Μηχανογραφημένη Λογιστική» εννοούμε την τήρηση και την ανάπτυξη όλων των γνωστών λογιστικών συστημάτων (κλασικό, συγκεντρωτικό) με μηχανογραφικά μέσα. Η μηχανογραφημένη λογιστική είναι η σύγχρονη προσέγγιση στην λογιστική. Με αυτή τη νέα προσέγγιση, άνοιξαν καινούργιοι δρόμοι για την επιστήμη της λογιστικής. Άρα ως μηχανογραφημένη λογιστική μπορούμε να ορίσουμε την καταγραφή, την επεξεργασία και την οργάνωση όλων των λογιστικών πράξεων με τη βοήθεια ενός ηλεκτρονικού προγράμματος (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Με την καθιέρωση του λογιστικού σχεδίου αναπτύχθηκαν στην Ελλάδα μια πληθώρα από μηχανογραφικά προγράμματα μηχανογράφησης των λογιστικών εργασιών. Τα πλέον διαδεδομένα και αξιόπιστα στην πράξη αποδείχθηκαν, το Eurofasma της εταιρίας Singular, το πρόγραμμα Ορίζοντες-Defacto της Computer Logic και το πρόγραμμα ΚΕΦΑΛΑΙΟ της εταιρίας ALTEC (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Κεφάλαιο 3

Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και Τροποποιήσεις που Υπέστησαν

3.1. Παρουσίαση Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων

Η επιχείρηση (οντότητα) προ της εφαρμογής του νόμου, θα πρέπει να αποφασίσει για:

1. Τις λογιστικές μεθόδους που θα ακολουθήσει.
2. Τις διαφορές που μπορούν να προκύψουν κατά την μετάβαση από το Ε.Γ.Λ.Σ. στα Ε.Λ.Π.
3. Ποια τεχνικά προβλήματα είναι πιθανό να ανακύψουν κατά τη μετάβαση (π.χ. η τήρηση των παγίων στην εύλογη αξία έχει υψηλό κόστος).

Σύμφωνα με το νόμο, την πρώτη μέρα του 2015 έπρεπε να πραγματοποιήσουμε τη μετάβαση από το Ε.Γ.Λ.Σ., στο λογιστικό σχέδιο των Ε.Λ.Π., καταρτίζοντας τον Ισολογισμό έναρξης, σύμφωνα με τις Γενικές αρχές σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (άρθρο 17) και σύμφωνα με τα έξοδα που αναγνωρίζονται στα στοιχεία της Κατάστασης Αποτελεσμάτων (άρθρο 25). Ο Ισολογισμός έναρξης θα είναι χρήσιμος όταν υποβάλλουμε τον Ισολογισμό του 2015, καθώς τα Πρότυπα ζητούν κάθε χρηματοοικονομική κατάσταση να παρουσιάζει το προηγούμενο έτος συνταγμένο σύμφωνα με τους κανόνες των συγκεκριμένων Προτύπων (συγκρισιμότητα περιόδων αναφοράς). Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι ο Ισολογισμός του 2015 θα πρέπει να έχει σαν συγκριτικό έτος τον Ισολογισμό του 2014, συνταγμένο σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. Παρ' όλο που ο νόμος παρέχει δυνατότητα επιλογής του Λογιστικού Σχεδίου για την τήρηση των βιβλίων, η επιλογή αυτή είναι άνευ σημασίας, καθώς ο Ισολογισμός (στα τέλη του 2015) θα πρέπει να συνταχθεί σύμφωνα με το υπόδειγμα του Λογιστικού Σχεδίου του νέου νόμου (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Η νέα ορολογία που εισάγουν τα Πρότυπα, θα είχε αυξημένο ενδιαφέρον, αν παρουσιαζόταν με απλό και όχι καθαρά μεταφραστικό τρόπο. Παρακάτω παραθέτουμε τους πιο σημαντικούς όρους :

3.1.1. Ανακτήσιμη αξία (recoverable amount)

Η Ανακτήσιμη αξία χρησιμοποιείται για να διαπιστώσουμε ποια είναι η αξία ενός παγίου στοιχείου στο τέλος του έτους. Για να βρούμε την αξία αυτή, θα πρέπει να συγκρίνουμε το κόστος αγοράς (κτήσης) με το μεγαλύτερο ποσό από :

Την τιμή πώλησης του παγίου (μείον τα έξοδα πώλησης)

Την σημερινή αξία των μελλοντικών μισθωμάτων του παγίου.

Αν η Ανακτήσιμη αξία είναι μικρότερη του κόστους αγοράς, τότε το πάγιο παρουσιάζει Απομείωση (Ζημιά) (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Παράδειγμα

Ας υποθέσουμε ότι η οντότητα έχει στην κατοχή της κτίριο με :

Κόστος κτήσης	100.000
Αποσβέσεις	20.000
Τιμή πώλησης	70.000
Σημερινή αξία μισθωμάτων	65.000

Ζητείται να γίνει η λογιστική εγγραφή της απομείωσης (αν υπάρχει).

Λύση

Το αναπόσβεστο υπόλοιπο του κτιρίου είναι $(100.000 - 20.000) = 80.000$

Το μεγαλύτερο ποσό είναι 70.000

Απομείωση 10.000

Η λογιστική εγγραφή που πρέπει να γίνει είναι :

61.01 Απομείωση ενσώματων παγίων 10.000

12.01 Μικτή αξία κτιρίων – τεχνικών έργων 10.000

3.1.2. Εύλογη αξία (fair value)

Είναι η εμπορική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου (π.χ. η αξία ενός ακινήτου) ή η χρηματιστηριακή αξία μιας υποχρέωσης (π.χ. η έκδοση ενός ομολογιακού δανείου) (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Παράδειγμα

Η οντότητα ΕΨΙΛΟΝ έχει στην κατοχή της ακίνητο κόστους κτήσης 1.000.000, το οποίο αγόρασε το 2010. Οι σωρευμένες αποσβέσεις του κτιρίου είναι 100.000, ενώ η ωφέλιμη ζωή του είναι 40 έτη. Η επανεκτίμηση που γίνεται από τον ορκωτό εκτιμητή, στο τέλος της τετραετίας (2014), δείχνει ότι η εύλογη αξία του κτιρίου είναι πλέον 1.100.000 (με υπόλοιπο ωφέλιμης ζωής 36). Να γίνουν οι λογιστικές εγγραφές.

Λύση

Αξία επανεκτίμησης κτιρίου 1.100.000

Αποσβέσιμο κόστος (1.000.000 – 100.000) 900.000

Κέρδος επανεκτίμησης 200.000

Μηδενισμός αποσβέσεων & αύξηση εύλογης αξίας

12.02 Σωρευμένες αποσβέσεις κτιρίων 100.000

12.01 Μικτή αξία κτιρίων – τεχνικών έργων 100.000

44.01 Διαφορές εύλογης αξίας ενσώμ. Παγίων 200.000

Λογισμός αποσβέσεων

$$(1.100.000 / 36 \text{ \acute{e}t\eta} = 30.555)$$

66.02 Αποσβέσεις κτιρίων – τεχνικών έργων 30.555

12.02 Σωρευμένες αποσβέσεις κτιρίων 30.555

Μεταφορά αναλογίας κέρδους στα Αποτελέσματα

$$(200.000 / 36 \text{ \acute{e}t\eta}) = 5.555$$

44.01 Διαφορές εύλογης αξίας ενσώμ. Παγίων 5.555

77.01 Κέρδη εύλογης αξίας ενσώματων παγ. στοιχ. 5.555 (Σγουρινάκης, et al, 2015)

3.1.3. Οικονομική ουσία των συναλλαγών (substance over form)

Ο λογιστής θα πρέπει να εκτιμά τις συναλλαγές που πραγματοποιεί η οντότητα με βάση την πραγματική ουσία τους και όχι με βάση το νομικό τύπο τους (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Παράδειγμα

Η Τράπεζα Βήτα εκμισθώνει στην οντότητα Δέλτα ακίνητο, με τη δυνατότητα αγοράς στο τέλος της μισθωτικής περιόδου. Παρ' όλο που η τράπεζα δεν μεταβιβάζει τον τίτλο του ακινήτου (καθώς δεν είναι εξοφλημένο), ιδιοκτήτης θεωρείται ο μισθωτής, ο οποίος απολαμβάνει τα οφέλη (χρησιμοποιεί το ακίνητο για επιχειρηματικούς σκοπούς), αλλά συνάμα, έχει και τους κινδύνους που απορρέουν από αυτό (σεισμός, πυρκαγιά). Κατά συνέπεια οι αποσβέσεις του ακινήτου διενεργούνται από το μισθωτή, καθώς η συγκεκριμένη μίσθωση θεωρείται χρηματοοικονομική. Άρα, η ουσία της συναλλαγής είναι ότι ο μισθωτής πρέπει να αναγνωρίσει το ακίνητο σαν πάγιο (Σγουρινάκης, et al, 2015).

3.1.4. Ενδεχόμενο περιουσιακό στοιχείο και ενδεχόμενη υποχρέωση (contingent asset, contingent liability)

Μία οντότητα είναι υποχρεωμένη να πραγματοποιεί προβλέψεις για γεγονότα που είναι πιθανό να συμβούν (με πιθανότητα άνω του 50%), τα οποία μπορούν να μετρηθούν αξιόπιστα και, κατά συνέπεια, να εκτιμηθεί το ποσό που θα εκταμιευθεί. Όταν δεν είναι πιθανό τα γεγονότα αυτά να συμβούν (πιθανότητα κάτω του 50%), τότε δεν γίνεται πρόβλεψη και έχουμε ενδεχόμενη υποχρέωση, η οποία αναφέρεται στο προσάρτημα αναλυτικά με την επίδραση που μπορεί να έχει στην οντότητα.

Το ενδεχόμενο περιουσιακό στοιχείο αναφέρεται στο προσάρτημα (όταν η πιθανότητα να συμβεί είναι 50% - 95%) και μόνο, όταν υπάρχει πιθανότητα άνω του

95%, αναγνωρίζεται στον Ισολογισμό σαν απαίτηση (Χατζηνικολάου & Αδριανοπουλος, 2008).

Παράδειγμα

Η οντότητα Σίγμα έχει κινηθεί νομικά εναντίον της Έψιλον, διεκδικώντας αποζημίωση 500.000 € για διαφυγόντα κέρδη, καθώς τα εμπορεύματα που προμηθεύτηκε ήταν ελαττωματικά. Το Νομικό τμήμα της Σίγμα εκτιμά ότι η πιθανότητα να επιδικαστεί το συγκεκριμένο ποσό είναι 40%. Κατά συνέπεια, θεωρείται ενδεχόμενο περιουσιακό στοιχείο, χωρίς όμως να αναφερθεί στο προσάρτημα.

3.1.5. Αναβαλλόμενη φορολογία (Άρθρο 23)

Σίγουρα ένα από τα θέματα που θα μας απασχολήσουν τα επόμενα χρόνια (στο τέλος κάθε έτους) είναι η αναβαλλόμενη φορολογία (deffered tax). Ο όρος χρησιμοποιείται για να δείξει τις προσωρινές διαφορές που προκύπτουν όταν συγκρίνουμε τα φορολογικά με τα λογιστικά κέρδη. Καθώς οι φορολογικοί και λογιστικοί κανόνες διαφέρουν, πάντα θα προκύπτουν προσωρινές διαφορές (προσωρινές γιατί κάποια χρονική στιγμή θα «γυρίσουν»), με αποτέλεσμα να υπολογίζουμε φόρο (με συντελεστή 26%) πάνω στις διαφορές αυτές.

Όταν τα λογιστικά κέρδη είναι μεγαλύτερα των φορολογικών, αυτό σημαίνει ότι μελλοντικά θα πληρώσουμε περισσότερο φόρο (καθώς ο φόρος πληρώνεται πάντα σύμφωνα με τα φορολογικά κέρδη) και άρα, αναγνωρίζουμε μία αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση (deffered tax liability) (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Όταν τα λογιστικά κέρδη είναι μικρότερα των φορολογικών, αυτό σημαίνει ότι μελλοντικά θα πληρώσουμε λιγότερο φόρο και άρα, αναγνωρίζουμε

μία αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση (deffered tax asset) (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Παράδειγμα 1

Ας υποθέσουμε ότι η οντότητα Διογένης Α.Ε. εμφανίζει στο τέλος του 2014 λογιστικά κέρδη 200.000 € και φορολογικά κέρδη (κατόπιν φορολογικής αναμόρφωσης) 190.000 €. Ζητείται να υπολογιστεί ο αναβαλλόμενος φόρος και να γίνουν οι λογιστικές εγγραφές.

Λύση

Φόρος βάσει λογιστικών κερδών $200.000 \times 26 \% = 52.000$

Φόρος βάσει φορολογικών κερδών $190.000 \times 26 \% = 49.400$

Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση 2.600

Η λογιστική εγγραφή που θα γίνει είναι :

69.02 Αναβαλλόμενος φόρος (έξοδο) περιόδου 2.600

59 Αναβαλλόμενος φόρος παθητικού 2.600 (Σγουρινάκης, et al, 2015)

Παράδειγμα 2

Η οντότητα ΕΨΙΛΟΝ ΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε. εμφανίζει στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων κέρδη 500.000 €, ενώ τα φορολογικά της κέρδη (ύστερα από την απαραίτητη φορολογική

αναμόρφωση) είναι 600.000 €. Ζητείται να υπολογιστεί ο αναβαλλόμενος φόρος και να γίνουν οι λογιστικές εγγραφές.

Λύση

Φόρος βάσει λογιστικών κερδών $500.000 \times 26 \% = 130.000$

Φόρος βάσει φορολογικών κερδών $600.000 \times 26 \% = 156.000$

Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση 26.000

Η λογιστική εγγραφή που θα γίνει είναι :

39 Αναβαλλόμενος φόρος ενεργητικού 26.000

78.02 Αναβαλλόμενος φόρος περιόδου (έσοδο) 26.000

Στο τέλος του έτους η απαίτηση και η υποχρέωση του αναβαλλόμενου φόρου συμψηφίζεται και στον Ισολογισμό εμφανίζεται το τελικό ποσό του συμψηφισμού (Σγουρινάκης, et al, 2015).

3.1.6. Μισθώσεις (Άρθρο 18)

Η Μίσθωση (Leasing) είναι μία δημοφιλής μορφή χρηματοδότησης των οντοτήτων, η οποία προβλέπεται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και μάλιστα διαχωρίζει τις μισθώσεις σε λειτουργική, χρηματοδοτική αλλά και σε πώληση και επαναμίσθωση (sale and lease back). Ακολούθως, θα εξετάσουμε, ενδεικτικά, την περίπτωση της χρηματοδοτικής μίσθωσης (Σγουρινάκης, et al, 2015).

3.1.7. Χρηματοδοτική μίσθωση

Η Χρηματοδοτική μίσθωση προβλέπει, στο τέλος της μισθωτικής περιόδου, την μεταβίβαση του τίτλου του παγίου στον μισθωτή, συνήθως, με την καταβολή μικρού τιμήματος. Η αναγνώρισή της μίσθωσης γίνεται στην τιμή που θα είχε προκύψει αν το ακίνητο είχε αγοραστεί, με ταυτόχρονη αναγνώριση αντίστοιχης υποχρέωσης προς τον εκμισθωτή. Το μίσθωμα διαχωρίζεται σε κεφάλαιο και τόκους (Φίλιος, 1996).

Παράδειγμα

Η οντότητα Ωμέγα μισθώνει, την 31/12/2014, μηχανήμα από την Βήτα Leasing του οποίου η εμπορική αξία είναι 100.000 € και η ωφέλιμη ζωή του 5 έτη. Η συμφωνία περιλαμβάνει την καταβολή 4 ετήσιων μισθωμάτων ποσού 31.547 €, με επιτόκιο 10%. Στο τέλος του 4ου έτους, η Ωμέγα καταβάλλει 1 € και ο τίτλος του παγίου μεταβιβάζεται στον μισθωτή. Ζητείται να γίνουν οι κατάλληλες λογιστικές εγγραφές. (Σγουρινάκης, et al, 2015)

Λύση

Καθώς γνωρίζουμε το ετήσιο μίσθωμα της Βήτα Leasing, μπορούμε να υπολογίζουμε κάθε έτος το ποσό του τόκου. Π.χ. για το έτος 2015, έχουμε $100.000 * 10\% = 10.000$ τόκοι. Για το έτος 2016, έχουμε $78.453 * 10\% = 7.845,30$ κ.ο.κ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΟΣΗΣ ΣΕ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΑΙ ΤΟΚΟΥΣ				
Ημερομηνία καταβολής μισθώματος	Μίσθωμα	Κεφάλαιο	Τόκοι	Υπόλοιπο Κεφαλαίου
31/12/2015	31.547,00 €	21.547,00 €	10.000,00 €	78.453,00 €
31/12/2016	31.547,00 €	23.701,70 €	7.845,30 €	54.751,30 €
31/12/2017	31.547,00 €	26.071,87 €	5.475,13 €	28.679,43 €
31/12/2018	31.547,00 €	28.679,43 €	2.867,94 €	- €
		100.000,00 €		

Εφόσον έχουμε διαχωρίσει, με τον τρόπο που δείξαμε, κάθε ετήσιο μίσθωμα σε κεφάλαιο και τόκους, μπορούμε να προχωρήσουμε στις λογιστικές εγγραφές αφού λάβουμε υπόψη μας ότι η αναγνώριση του μηχανήματος και της υποχρέωσης προς την Βήτα Leasing, θα γίνει στην εμπορική αξία του παγίου:

31/12/2014 (Εγγραφή απόκτησης μηχανήματος)

13.01	Αξία κτήσης μηχανολογικού εξοπλισμού	100.000
52.01.00	Βραχυπρόθεσμο ποσό Leasing	21.547
52.01.01	Μακροπρόθεσμο ποσό Leasing	78.453

31/12/2015

Εξόφληση 1ου μισθώματος

52.01.00	Βραχυπρόθεσμο ποσό Leasing	21.547
65.03.00	Τόκοι Leasing	10.000
38.02	Λογαριασμός όψεως	31.547

Μεταφορά 2ης δόσης στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

52.01.01	Μακροπρόθεσμο ποσό Leasing	23.701,70
52.01.00	Βραχυπρόθεσμο ποσό Leasing	23.701,70

Απόσβεση μηχανήματος (100.000 / 5 έτη)

66.03	Αποσβέσεις μηχανολογικού εξοπλισμού	20.000
13.02	Σωρευμένες αποσβέσεις μηχανολ. Εξοπλισμού	20.000

Καθώς οι ΠΟΛ του νόμου 4308/2014 αναμένονται εντός του Δεκεμβρίου 2014 και Μαρτίου 2015, μοναδικός μας οδηγός για την ερμηνεία των διατάξεών του, είναι τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, κάτι, που ο ίδιος ο νόμος μας προτρέπει να πράξουμε με βάση την παρ.7, άρθρο 17. Σίγουρα, με την καθιέρωση των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων, που είναι πολύ κοντά στα Δ.Λ.Π., επιτυγχάνεται η συγκρισιμότητα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μεταξύ διαφορετικών χωρών καθώς σε πολλές χώρες του κόσμου ήδη εφαρμόζονται (Κίνα, Καναδάς, Αυστραλία, Ευρώπη κ.ά.). Αυτός είναι και ο σκοπός του νομοθέτη, οι ελληνικοί λογιστικοί κανόνες να είναι ενταγμένοι στο διεθνές λογιστικό πλαίσιο, και κατά συνέπεια να μην αποτελούν (ένα ακόμα) εμπόδιο για αυτούς που θα ήθελαν να επενδύσουν στη χώρα μας (Σγουρινάκης, et al, 2015).

3.2. Παρουσίαση Αλλαγών

3.2.1. Καταχώρηση στα διπλογραφικά βιβλία από 1.1.2015

Ο νόμος και η εγκύκλιος 1003/2015 δίνει την δυνατότητα στις επιχειρήσεις με διπλογραφικά βιβλία, να κάνουν χρήση του υπάρχοντος Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (ΕΓΛΣ). Η υποχρέωση που υπάρχει είναι στο τέλος του φορολογικού έτους 2015 (χρήση 2015), να συνταχθούν οι οικονομικές καταστάσεις με βάση τα ΕΛΠ και πιο συγκεκριμένα με βάσει τα υποδείγματα του παραρτήματος Β (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Σχετικά: Άρθρο 3 περ. 9 του νόμου 4308/2014

«9. Εναλλακτικά του σχεδίου λογαριασμών του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου, κάθε οντότητα που υπόκειται σε αυτόν το νόμο έχει τη δυνατότητα να εφαρμόζει το σχέδιο λογαριασμών, όπως ισχύει κατά την 31η Δεκεμβρίου 2014.» (Σγουρινάκης, et al, 2015)

Άρθρο 3 παράγραφος 8 και 9 της ΠΟΛ. 1003/2015

«8. Το σχέδιο των λογαριασμών του Παραρτήματος Γ' χρησιμοποιείται ως μέρος του λογιστικού συστήματος της οντότητας, σε ότι αφορά στην ονοματολογία, στο βαθμό ανάλυσης και συγκέντρωσης των λογαριασμών, καθώς και στο περιεχόμενό τους, όπως αυτό καθορίζεται σε συνδυασμό με τους ορισμούς του Παραρτήματος Α' και τα υποδείγματα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων του Παραρτήματος Β'. Η περαιτέρω ανάπτυξη του σχεδίου λογαριασμών για την κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών της οντότητας και την ευχερή εφαρμογή του παρόντος νόμου είναι ευθύνη της διοίκησης της οντότητας, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη την ανάγκη κάλυψης των απαιτήσεων της παρ. 10 του άρθρου 5. Ιδιαίτερα, οι τίτλοι των λογαριασμών δύναται να προσαρμόζονται, σύμφωνα με τις καθιερωμένες ονοματολογίες ευρύτερων κλάδων δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη και την παρ. 12 του άρθρου 16.

9. Εναλλακτικά του σχεδίου λογαριασμών του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου, κάθε οντότητα που υπόκειται σε αυτόν το νόμο έχει τη δυνατότητα να εφαρμόζει το σχέδιο λογαριασμών, όπως ισχύει κατά την 31η Δεκεμβρίου 2014.»

Από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι οι επιχειρήσεις με διπλογραφικά δεν πρέπει να ανησυχούν για την οργάνωση του λογιστικού τους συστήματος από 1.1.2015. Στην πορεία και με την βοήθεια των μηχανογράφων τους και των εταιριών μηχανογράφησης θα μπορέσουν να μπουν στο νέο λογιστικό σχέδιο εφόσον το επιλέξουν καθώς είναι προαιρετικό (Σγουρινάκης, et al, 2015).

3.2.2. Έκδοση παραστατικών

Σχετικά με την έκδοση παραστατικών έχουμε ορισμένες διαφοροποιήσεις από τα όσα γνωρίζαμε μέχρι σήμερα.

A) Διακίνηση

Γνωρίζαμε από τον ΚΦΑΣ, ότι από 1.1.2014 είχε καταργηθεί, τυπικά, η έννοια του Δελτίου Αποστολής και είχε επανέλθει με την μορφή του «Συνοδευτικού Στοιχείου μη τιμολογημένων αποθεμάτων» ή όπως πήρε θέση και η διοίκηση, «Δελτίο Αποστολής» (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Με τον νόμο 4308/2014, επανέρχεται το Δελτίο Αποστολής, στην διακίνηση των εμπορευμάτων, και συνοδεύει αυτά ΑΝ ΔΕΝ ΕΚΔΟΘΕΙ ΑΜΕΣΑ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ.

Δηλαδή το ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ παραμένει το βασικό φορολογικό έγγραφο και στην διακίνηση.

Τα αγαθά που δεν συνοδεύονται από ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ, θα πρέπει να συνοδεύονται από το παραστατικό διακίνησης που μπορεί να φέρει οποιονδήποτε κατάλληλο, ενδεικτικό της φύσης του, τίτλο, όπως «Παραστατικό Διακίνησης», «Δελτίο Αποστολής», «Συνοδευτικό Διακίνησης Αποθεμάτων», «Έγγραφο διακίνησης μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων» «Συγκεντρωτικό δελτίο διακίνησης» κ.λπ. (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Το παραστατικό διακίνησης εκδίδεται, πριν την αποστολή ή την παράδοση ή τη διακίνηση των αποθεμάτων, συνοδεύει τα αποθέματα μέχρι τον τελικό προορισμό τους και διαφυλάσσεται από τους φορολογούμενους που πραγματοποιούν την συναλλαγή, πλην των ιδιωτών.

Υπάρχει η δυνατότητα το Δελτίο Αποστολής να εκδοθεί και ηλεκτρονικά αρκεί να υπάρχει πρόσβαση στα δεδομένα του στοιχείου στη διάρκεια της διακίνησης για ελεγκτικούς σκοπούς. Διευκρινίζεται επίσης, ότι το παραστατικό διακίνησης εκδίδεται

ανεξάρτητα από το εάν η διακίνηση διενεργείται με μεταφορικά μέσα του πωλητή ή οποιουδήποτε τρίτου (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Σε περίπτωση που δεν γνωρίζουμε τους αγοραστές η διακίνηση και διανομή αγαθών, γίνεται με το «Συγκεντρωτικό δελτίο διακίνησης», και στην θέση του πελάτη αναγράφεται η λέξη «Διάφοροι». Κατά την παράδοση των αποθεμάτων, εκδίδονται για κάθε επιμέρους παράδοση είτε άμεσα τα παραστατικά πώλησης (τιμολόγια, αποδείξεις λιανικών πωλήσεων), είτε νέο παραστατικό διακίνησης. Κατά την επιστροφή των μη παραδοθέντων αποθεμάτων υπάρχει η δυνατότητα να εκδίδεται σχετικό παραστατικό στο οποίο αναγράφεται το είδος και η ποσότητα των επιστρεφόμενων αποθεμάτων, («Παραστατικό Διακίνησης», «Δελτίο Αποστολής», «Συνοδευτικό Διακίνησης Αποθεμάτων», «Έγγραφο διακίνησης μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων», το οποίο παίζει το ρόλο του παλιού αντίστροφου Δελτίου Αποστολής ή του παλιότερου Δελτίου Παραλαβής), είτε να αναγράφεται το υπόλοιπο της επιστρεφόμενης ποσότητας στο αρχικό παραστατικό, είτε να ενημερώνεται σχετικό αρχείο (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Κατά την άποψη μας οι εταιρίες που ήδη χρησιμοποιούν «Συγκεντρωτικό δελτίο διακίνησης», μπορούν να κρατήσουν την ειδική γραμμογράφηση που έχουν στο έντυπο.

Σύμφωνα με την εγκύκλιο ΠΟΛ.1003/2015 Δεν απαιτείται η έκδοση του παραστατικού διακίνησης στις εξής περιπτώσεις:

α) Όταν διακινούνται αποθέματα μεταξύ επαγγελματικών εγκαταστάσεων της ίδιας οντότητας, οι οποίες βρίσκονται στον ίδιο ή σε συνεχόμενο κτιριακό χώρο.

β) Όταν η οντότητα χρησιμοποιεί εγκαταστάσεις που βρίσκονται σε παρακείμενα ακίνητα ή σε ακίνητα κείμενα το ένα αντίκρυ του άλλου και είναι ευχερής η διενέργεια ελεγκτικών επαληθεύσεων επί της ποσοτικής διακίνησης των αποθεμάτων της οντότητας.

γ) Παράδοσης αγροτικών προϊόντων από παραγωγούς, είτε του ειδικού είτε του κανονικού καθεστώτος ΦΠΑ, εφόσον το παραστατικό διακίνησης εκδίδεται από τον

παραλήπτη αυτών (οντότητα). Στην περίπτωση αυτή αντίγραφο του παραστατικού διακίνησης παραδίδεται ή αποστέλλεται στον παραγωγό (Σγουρινάκης, et al, 2015).

δ) Ειδικά, για την διακίνηση αγοραζόμενου γάλακτος που παραλαμβάνεται από αγρότες - παραγωγούς (κτηνοτρόφοι), ανεξάρτητα εάν οι παραγωγοί αυτοί εντάσσονται στο κανονικό ή ειδικό καθεστώς ΦΠΑ, δύναται να εκδίδεται από τις παραλαμβάνουσες οντότητες το παραστατικό διακίνησης, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στις παρ. 8 και 9 του άρθρου 5. Εναλλακτικά, η παραλαμβάνουσα οντότητα δύναται να καταχωρεί σε κατάλληλο αρχείο (κατάσταση) με την παραλαβή του γάλακτος, τα στοιχεία των εμπλεκόμενων μερών, την ποσότητα και το είδος (ζωική προέλευση) του διακινούμενου γάλακτος, καθώς και την ημερομηνία που γίνεται η διακίνηση. Για τις ανάγκες της οντότητας που παραδίδει το γάλα, δίνεται από την παραλαμβάνουσα οντότητα αντίγραφο της συνταχθείσας κατάστασης ή άλλη δήλωση με ανάλογο περιεχόμενο (Σγουρινάκης, et al, 2015).

ε) Τα οριζόμενα στην παρ. δ' έχουν εφαρμογή και σε ανάλογες περιπτώσεις παραλαβής διαφόρων αποθεμάτων από διαφορετικά πρόσωπα.

στ) Για τη διακίνηση ελαιοκάρπου από τους ελαιώνες των παραγωγών - αγροτών προς τα ελαιοτριβεία για έκθλιψη, δεδομένου ότι η μεταφορά ελαιοκάρπου παρουσιάζει ιδιομορφίες (δυσχέρειες στη συγκέντρωση, άγνωστο βάρος, μεταφορά με διάφορα μεταφορικά μέσα κ.λπ.).

ζ) Διακίνηση αγαθών από τα φυσικά πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 39, μεταξύ των οποίων είναι και οι αγρότες του ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ, δεδομένου ότι δεν υπόκεινται στις ρυθμίσεις αυτού του νόμου, δεν υποχρεούνται στην παρακολούθηση (διακίνηση, παράδοση, αποστολή) των αποθεμάτων τους (Σγουρινάκης, et al, 2015).

η) Διακίνηση παγίων (υπό την προϋπόθεση ότι δεν διακινούνται με σκοπό την πώληση τους) και διακίνηση ανταλλακτικών παγίων μεταξύ των εγκαταστάσεων της οντότητας, εφόσον δεν αποτελούν γι' αυτήν αντικείμενο εμπορίας και προορίζονται αποκλειστικά για την αποκατάσταση βλαβών στις εγκαταστάσεις της.

θ) Διακίνηση κατεστραμμένων αποθεμάτων με σκοπό την απόρριψη αυτών.

ι) Διακίνηση αγαθών που δεν έχουν καμία εμπορευματική αξία για τον αποστολέα, για τον παραλήπτη ή για κάποιον τρίτο, διαζευκτικά ή αθροιστικά και η διάθεσή αυτών αυτούσιων ή μη, δεν επιφέρει κανένα έσοδο. Δεν εκδίδεται δηλαδή, το εν λόγω στοιχείο για τη διακίνηση άχρηστων ή ακατάλληλων εμπορευμάτων, προϊόντων ή υπολειμμάτων (π.χ. περισυλλογή και διακίνηση προς καταστροφή ή ανακύκλωση, ληγμένων φαρμακευτικών προϊόντων, υπό την προϋπόθεση ότι δεν ενσωματώνουν καμία εμπορευματική αξία), σε χώρους απόρριψης (π.χ. χωματερές κ.λπ.) (Σγουρινάκης, et al, 2015).

ια) Για τις διακινήσεις των αποθεμάτων τα οποία διατίθενται μέσω δικτύου συνεχούς ροής, δηλαδή για τις διακινήσεις φυσικού αερίου, ύδατος, αεριόφωτος, ηλεκτρικού ρεύματος και θερμικής ενέργειας.

ιβ) Για τις διακινήσεις βιομηχανικών και βιοτεχνικών ειδών από λιανοπωλητές που διαθέτουν τα εμπορεύματά τους αποκλειστικά σε κινητές λαϊκές αγορές, σε παζάρια και στο πλανόδιο εμπόριο (πλανόδιοι πωλητές - κινητά καταστήματα), λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των υπόψη συναλλαγών, υπό την προϋπόθεση ότι φέρουν μαζί τους τα παραστατικά αγορών των αποθεμάτων τους (επισημαίνεται ότι, η απαλλαγή αυτή δεν ισχύει για τις διακινήσεις αγροτικών προϊόντων, προς και από τις λαϊκές αγορές).

ιγ) Για τη διακίνηση από τους τεχνικούς των αναγκαίων εργαλείων και μηχανημάτων για την εκτέλεση και διεκπεραίωση των εργασιών τους.

ιδ) Για τη διακίνηση εφημερίδων και περιοδικών προς τα ΕΛΤΑ και τους συνδρομητές από τις επιχειρήσεις έκδοσης ή διακίνησης των ειδών αυτών.

ιε) Για τις επαναλαμβανόμενες χονδρικές πωλήσεις φαρμάκων, οπτικών και λοιπών ειδών στο Δημόσιο ή σε άλλο ασφαλιστικό ταμείο, όταν τα πωλούμενα είδη παραδίδονται στους ασφαλισμένους (Σγουρινάκης, et al, 2015).

ιστ) Για τη διακίνηση υλικών εκσκαφής (μπάζα) είτε αυτά διακινούνται με ιδιότητα φορητά ή οχήματα τρίτου, καθόσον τα είδη αυτά δεν συμπληρώνουν τα εννοιολογικά χαρακτηριστικά των αποθεμάτων.

ιζ) Για τη διακίνηση (α) αυτούσιων λατομικών προϊόντων (άμμου, σκύρου κ.λπ.) από κατασκευαστικές οντότητες, τα οποία παράγονται από τις ίδιες οντότητες για τα έργα που εκτελούνται από αυτές, (β) μεταλλεύματος, από εργοτάξιο σε εργοτάξιο και από εργοτάξιο σε χώρους αποθήκευσης, επεξεργασίας και εκφόρτωσης, κατά περίπτωση, που ενεργούνται από μεταλλευτικές οντότητες και (γ) πέτρας, χαλικιού, αργιλοπετρώματος και αργιλοχώματος, από οντότητες παραγωγής αδρανών υλικών, ασβέστη και τσιμέντου, από τους χώρους περισυλλογής ή εξόρυξης στους χώρους επεξεργασίας (Σγουρινάκης, et al, 2015).

ιη) Για τη διακίνηση από τα γραφεία τελετών ειδών που έχουν σχέση με το αντικείμενο των εργασιών των εν λόγω γραφείων με τα ειδικά διασκευασμένα αυτοκίνητά τους.

ιθ) Σε περίπτωση μεταφοράς επαγγελματικής εγκατάστασης της οντότητας (Σγουρινάκης, et al, 2015).

ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

ι) Τιμολόγηση

Στην τιμολόγηση σαν βασική διαφορά είναι ο χρόνος έκδοσης του τιμολογίου.

Επαναλαμβάνουμε ότι το Τιμολόγιο αποτελεί το βασικό στοιχείο διακίνησης. Στην περίπτωση όμως που εκδίδουμε στοιχείο διακίνησης, αυτό μπορεί να τιμολογηθεί μέχρι τις 15 του επόμενου μήνα.

Δηλαδή τα Δελτία Αποστολής που θα εκδοθούν από 1.1.2015 έως 31.1.2015 μπορούν να τιμολογηθούν νόμιμα έως τις 15 Φεβρουαρίου 2015 (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Παράδειγμα : Αν ένα εμπόρευμα φύγει το πρωί στις 7 Ιανουαρίου 2015 από την αποθήκη της επιχείρησης, μπορεί να τιμολογηθεί από τις 7 Ιανουαρίου έως τις 15 Φεβρουαρίου.

Αν τα τιμολογήσουμε στις 15 Φεβρουαρίου 2015, θα βάλουμε ημερομηνία 15.2.2015 και όχι 31.1.2015. Δεν απαγορεύεται βέβαια εάν θέλουμε να τιμολογήσουμε και στις 31.1.2015. Η προθεσμία τιμολόγησης είναι έως τις 15.2.2015

Η σχετική διάταξη ισχύει και για τα παραστατικά διακίνησης που θα εκδοθούν τον Δεκέμβριο του 2015. Η τιμολόγηση τους μπορεί να γίνει μέχρι τον Ιανουάριο του 2016, χωρίς να υπάρχει πρόβλημα.

Με την αρχή του δεδουλευμένου το σχετικό έσοδο θα λογιστεί στο φορολογικό έτος 2015, έστω και αν το τιμολόγιο έχει εκδοθεί το 2016.

Ο νέος νόμος αποδεσμεύει την έκδοση του παραστατικού από τον χρόνο υπολογισμού του εσόδου ή του εξόδου ανάλογα. Επιτρέπει δηλαδή την χρονική τακτοποίηση, άσχετο αν τα βιβλία είναι απλογραφικά ή διπλογραφικά (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Βέβαια αναμένουμε και τις σχετικές αποφάσεις και εγκυκλίους του εισοδήματος, που θα πρέπει να προσαρμοστούν στην νέα πραγματικότητα, που έχουν επιφέρει τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα στην λογιστική επιστήμη και πραγματικότητα.

Εδώ πέρα από όσα επισημάνσαμε στο σχετικό άρθρο για την απαλλαγή των οντοτήτων από την χρήση Φορολογικής Ηλεκτρονικής Μνήμης (ΦΗΜ) (Ποια είναι τα επαγγέλματα (οντότητες) που εξαιρούνται από την Φορολογική Ηλεκτρονική Μνήμη), έχουμε ακόμη μια βασική αλλαγή. Επιτρέπεται πλέον η έκδοση και τιμολογίου σε ιδιώτες (προαιρετικά) (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Το τιμολόγιο σε ιδιώτες ακολουθεί τους κανόνες έκδοσης των Αποδείξεων Λιανικών Πωλήσεων και όχι τους κανόνες του τιμολογίου που εκδίδονται για τις συναλλαγές ανάμεσα σε οντότητες. Δηλαδή αυτά τα τιμολόγια δεν εκδίδονται μέχρι τις 15 του

επόμενου μήνα. Να θυμίσουμε εδώ ότι το στοιχείο λιανικής πώλησης εκδίδεται (Σγουρινάκης, et al, 2015):

α) Σε περίπτωση αγαθών, κατά το χρόνο παράδοσης ή της έναρξης αποστολής. Όταν η παράδοση γίνεται από τρίτο πρόσωπο, το στοιχείο μπορεί να εκδοθεί μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την παράδοση.

β) Σε περίπτωση παροχής υπηρεσιών, με την ολοκλήρωση της παροχής των υπηρεσιών.

γ) Σε περίπτωση απόκτηση δικαιώματος λήψης υπηρεσίας, με την απόκτηση του δικαιώματος.

δ) Σε περίπτωση συνεχιζόμενης παροχής υπηρεσίας ή κατασκευής έργου, το στοιχείο εκδίδεται όταν το μέρος της αμοιβής καθίσταται απαιτητό για το μέρος της υπηρεσίας ή του έργου που έχει ολοκληρωθεί και σε κάθε περίπτωση με την ολοκλήρωση της υπηρεσίας ή του έργου.

Θέλουμε να διευκρινίσουμε ότι για την έκδοση «Απόδειξη», «Απόδειξη λιανικής», «Απόδειξη λιανικής πώλησης», «Απόδειξη παροχής υπηρεσιών» και «Απόδειξη λιανικών συναλλαγών», «Τιμολόγιο Λιανικών Συναλλαγών», εκδίδεται με την χρήση ΦΗΜ (Φορολογική Ταμειακή Μηχανή ή ΕΑΦΔΣΣ), εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται με την ΠΟΛ.1002/2015. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην ΠΟΛ. 1002/2015 οι οντότητες έχουν την δυνατότητα να μην χρησιμοποιούν ΦΗΜ, αρκεί να ακολουθούν τις οδηγίες που βάζει η ΠΟΛ (Σγουρινάκης, et al, 2015).

α) Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που η οντότητα εκδίδει τιμολόγιο για τις λιανικές πωλήσεις αγαθών ή παροχές υπηρεσιών, αυτό εκδίδεται μηχανογραφικά με σήμανση από φορολογικό μηχανισμό, εκτός εάν η οντότητα απαλλάσσεται από τη χρήση φορολογικού μηχανισμού σύμφωνα με το άρθρο αυτό, περίπτωση στην οποία το τιμολόγιο εκδίδεται με οποιονδήποτε τρόπο, είτε χειρόγραφα είτε μηχανογραφικά χωρίς σήμανση από φορολογικό μηχανισμό»

β) Παρέχεται η δυνατότητα, για περιστασιακές λιανικές πωλήσεις, οι οντότητες να εκδίδουν τα στοιχεία λιανικής χειρόγραφα ή μηχανογραφικά χωρίς σήμανση από φορολογικό μηχανισμό και χωρίς να κάνουν χρήση υπηρεσιών των παρόχων ηλεκτρονικής έκδοση στοιχείων λιανικής πώλησης. Για παράδειγμα, ένα εργοστάσιο που πουλά λιανικά στους υπαλλήλους του, δεν απαιτείται να χρησιμοποιεί φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό. Αντίθετα, στην περίπτωση που λειτουργεί πρατήριο λιανικής πώλησης, απαιτείται η χρησιμοποίηση φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού» (Σγουρινάκης, et al, 2015).

γ) Με χειρόγραφο τρόπο εκδίδονται ακόμη οι αποδείξεις λιανικών συναλλαγών όταν:

- i) Υπάρχει διακοπή του συστήματος διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και
- ii) Υπάρχει διακοπή λειτουργίας της φτμ ή του μηχανισμού Ε.Α.Φ.Δ.Σ.Σ.. Στην περίπτωση αυτή η οντότητα πρέπει να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την αποκατάσταση της λειτουργίας του εξοπλισμού, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση. Σχετικά με τις βλάβες προβλέπεται η έκδοση απόφασης από το Γ.Γ.Δ.Ε..

Τέλος πρέπει να επισημάνουμε ότι, όταν έχουμε διακοπή της ηλεκτρικής ενέργειας ή της λειτουργίας του φορολογικού μηχανισμού τα στοιχεία λιανικής πώλησης μπορεί να εκδίδονται χειρόγραφα ή μηχανογραφικά χωρίς σήμανση και χωρίς χρήση του παρόχου ηλεκτρονικής έκδοσης των στοιχείων λιανικής πώλησης (Σγουρινάκης, et al, 2015).

δ) Χειρόγραφα χωρίς σήμανση ΦΗΜ εκδίδονται τα παραστατικά λιανικών συναλλαγών και στις περιπτώσεις που η οντότητα, τα εκδίδει εκτός έδρας σε προσωρινή εγκατάσταση (π.χ. σε μία έκθεση).

3.2.3. Ενημέρωση των λογιστικών αρχείων

Για την ενημέρωση των λογιστικών αρχείων θα ασχοληθούμε διεξοδικά αργότερα. Θα θέλαμε μόνο να επισημάνουμε ορισμένα θέματα που αφορούν την ενημέρωση της

ποσοτικής απογραφής στο Βιβλίο Ισολογισμού και Απογραφών ή στο απλογραφικό Βιβλίο.

Σύμφωνα με τον νόμο 4308/2014 (άρθρο 6) για τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, η καταγραφή των αποθεμάτων της απογραφής κατά ποσότητα και αξία, μπορούν να καταχωρηθούν στο λογιστικά αρχεία μέχρι και την εμπρόθεσμη υποβολή της φορολογικής δήλωσης, και όχι μέχρι τις 20.2.2015. Όπως διευκρινίζεται και στην ΠΟΛ. 1003/2015 (Σγουρινάκης, et al, 2015):

«Παράγραφος 2

6.2.1. Σε ότι αφορά τον προσδιορισμό της ποσότητας των αποθεμάτων, ορίζεται ότι ο εν λόγω προσδιορισμός διενεργείται σε κατάλληλο χρόνο που διασφαλίζει την αξιοπιστία των δεδομένων σε σχέση με την ημερομηνία αναφοράς των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της οντότητας. Δηλαδή, ο χρόνος προσδιορισμού των αποθεμάτων (φυσική απογραφή) καθορίζεται από τα πραγματικά δεδομένα μιας οντότητας, λαμβάνοντας υπόψη και τα αναφερόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 4 και την ανάγκη διασφάλισης της αξιοπιστίας του ποσοτικού προσδιορισμού των αποθεμάτων στο τέλος της ημερομηνίας αναφοράς (ημερομηνία τέλους χρήσης ή ημερομηνία ισολογισμού).

6.2.2. Ο χρόνος αυτός μπορεί να απέχει από το τέλος της ημερομηνίας αναφοράς, ιδίως όταν η οντότητα τηρεί αναλυτικό αρχείο ποσοτικής διακίνησης αποθεμάτων (βιβλίο αποθήκης) ή όταν ο αριθμός ή και η ποσότητα των διακινήσεων δεν είναι σημαντική. Σε άλλες περιπτώσεις που η οντότητα εφαρμόζει έμμεσες τεχνικές στον προσδιορισμό της ποσότητας των αποθεμάτων της απογραφής, η σχετική διαδικασία δύναται να γίνεται με αξιοπιστία και σε χρόνο απομακρυσμένο από το τέλος της περιόδου (π.χ. προσδιορισμός ιχθυόμαζας ιχθυοτροφείων). Τέλος, σημειώνεται ότι όταν εφαρμόζεται η μέθοδος της λιανικής (retail method) δεν γίνεται ποσοτικός προσδιορισμός των αποθεμάτων και η εκτίμηση της αξίας του τελικού αποθέματος δύναται επίσης να γίνεται με ασφάλεια σε χρόνο απομακρυσμένο από το τέλος της περιόδου (Σγουρινάκης, et al, 2015).

6.2.3. Σε κάθε περίπτωση και ανεξάρτητα από το χρόνο που διενεργείται ο ποσοτικός προσδιορισμός των αποθεμάτων, η οντότητα είναι υποχρεωμένη να έχει τεκμηριώσει με αξιόπιστο τρόπο τις ποσότητες της απογραφής εντός των χρονικών ορίων σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της περιόδου.

6.2.4. Σημειώνεται ότι οι ρυθμίσεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, όπως και της σχετικής παρ. 4 του άρθρου 4, δύνανται να εφαρμόζονται για τον προσδιορισμό της ποσότητας (και όχι και της επιμέτρησης) των αποθεμάτων της 31.12.2014, δεδομένου άλλωστε ότι η απογραφή λήξης της 31.12.2014 είναι η απογραφή έναρξης την 1.1.2015.»

Δεν υπάρχει η υποχρέωση ενημέρωσης του Βιβλίου Απογραφών και Ισολογισμού, όπως το γνωρίζαμε μέχρι σήμερα, στις 20 Φεβρουαρίου 2015, αφού η εγκύκλιο δίνει την δυνατότητα εφαρμογής της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του νόμου 4308/2014, και για την απογραφή τις 31.12.2014 (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Κεφάλαιο 4

Από τον Κ.Β.Σ. στον Κ.Φ.Α.Σ.

4.1. Αλλαγές και καταργήσεις με τον νέο Κ.Φ.Α.Σ.

Οι διατάξεις του προτεινόμενου Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών προορίζονται να εξυπηρετούν όλες τις φορολογίες και ουσιαστικά υλοποιείται ο στόχος της κατάργησης του υφιστάμενου Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. Ειδικότερα με τις προτεινόμενες διατάξεις (Καραγιάννης, et al, 2012):

- επιτυγχάνεται απλοποίηση, εκσυγχρονισμός και περιορισμός των γραφειοκρατικών αγκυλώσεων,
- ενισχύεται η διαφάνεια στις σχέσεις υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών και επιχειρήσεων,
- ενισχύεται το αίσθημα δικαίου των πολιτών και ενθαρρύνεται η επιχειρηματικότητα με ταυτόχρονη διασφάλιση των συμφερόντων και των εσόδων του Δημοσίου και χωρίς να επηρεάζονται διατάξεις, που πηγάζουν από ενωσιακές υποχρεώσεις.

Παρακάτω αναφέρουμε ορισμένες ειδικές αλλαγές και κάποιες καταργήσεις που αφορούν την μετάβαση από τον Κ.Β.Σ. στον Κ.Φ.Α.Σ (Καραγιάννης, et al, 2012).

- ❖ Καταργούνται οι λεπτομερείς ρυθμίσεις για τη διακίνηση αγαθών (δελτία αποστολής)
- ❖ Καταργούνται πολλές διατάξεις τήρησης ειδικών βιβλίων και στοιχείων
- ❖ Ο έλεγχος διακίνησης αλλάζει μορφή και μπορεί να γίνει διαμέσου απλής καταγραφής

- ❖ Καταργείται η σήμανση βιβλίων και στοιχείων διακίνησης ή πώλησης
- ❖ Καταργείται η υποχρέωση που είχε ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. να τηρεί βιβλίο επενδύσεων
- ❖ Καταργείται η υποχρέωση επισκευαστών συσκευών να τηρεί βιβλίο ή δελτίο επισκευής αγαθών
- ❖ Καταργείται η υποχρέωση εκμεταλλευτή ψυκτικών χώρων και χώρων αποθήκευσης αγαθών τρίτων να εκδίδει διπλότυπο δελτίο εισαγωγής στο ψυγείο ή τίτλο αποθήκευσης και να τηρεί βιβλίο αποθήκευσης
- ❖ Καταργείται η υποχρέωση εκμεταλλευτή να χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων τηρεί βιβλίο στάθμευσης
- ❖ Καταργείται η υποχρέωση ιατρών και οδοντίατρων όλων των ειδικοτήτων καθώς και εταιρειών που παρέχουν ιατρικές και οδοντιατρικές υπηρεσίες να τηρούν βιβλίο επίσκεψης ασθενών
- ❖ Καταργείται η υποχρέωση που είχε ο φυσιοθεραπευτής και οι ασκούντες παραϊατρικά επαγγέλματα για τους πελάτες που τους επισκέπτονται στην επαγγελματική τους εγκατάσταση, να τηρούν βιβλίο πελατών
- ❖ Καταργείται η υποχρέωση που είχε ο εκμεταλλευτής χώρου στάθμευσης ή φύλαξης σκαφών θαλάσσης να τηρεί βιβλίο στάθμευσης
- ❖ Καταργείται η υποχρέωση που είχε ο εκμεταλλευτής οίκου ευγηρίας, ξενοδοχείου, ξενώνα, επιπλωμένων διαμερισμάτων και οικιών, καθώς και ο εκμεταλλευτής κάμπινγκ, τηρεί βιβλίο κίνησης πελατών (πόρτας)
- ❖ Καταργείται η υποχρέωση που είχε ο επιτηδευματίας που διατηρεί επιχείρηση ενοικίασης αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων να τηρεί βιβλίο κίνησης οχημάτων

- ❖ Καταργείται η υποχρέωση που είχε ο μεσίτης αστικών συμβάσεων, αγοράς ή πώλησης και ενοικίασης ακινήτων να τηρεί βιβλίο ή διπλότυπο δελτίο εντολών
- ❖ Καταργείται η υποχρέωση που είχε ο επιτηδευματίας που διατηρεί συνεργείο επισκευής και συντήρησης σκαφών θαλάσσης να τηρεί βιβλίο εισερχομένων
- ❖ Στη χονδρική πώληση απλοποιούνται οι ρυθμίσεις περί έκδοσης τιμολογίων ενώ στη λιανική πώληση διατηρείται το σημερινό σύστημα ρυθμίσεων
- ❖ Αλλάζουν οι επίσημες ονομασίες κάποιων στοιχείων όπως, το τιμολόγιο αγοράς που θα ονομάζεται Τίτλος Κτήσης και οι αποδείξεις λιανικής και παροχής υπηρεσιών που μετονομάζονται σε Αποδείξεις λιανικών συναλλαγών
- ❖ Εμφανίζεται ο λογαριασμός 94 αντί του βιβλίου αποθήκης¹ (Καραγιάννης, et al, 2012).

4.2. Ποινολόγιο με τον νέο Κ.Φ.Α.Σ.

Την εγκύκλιο με την οποία θέτει ουσιαστικά σε εφαρμογή το νέο ποινολόγιο της εφορίας κοινοποίησε σε όλες τις εφορίες και τα ελεγκτικά κέντρα η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων. Πρόκειται για μέτρα τα οποία λαμβάνονται προκειμένου να εξασφαλιστεί η ποιότητα των δραστηριοτήτων εντός του νέου Κ.Φ.Α.Σ. και η πρόληψη από την απόκρυψη ή την λανθασμένη δήλωση στοιχείων (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Ας δούμε όμως τις παραβάσεις και τις ποινές αναλυτικά.

- ✓ Μη έκδοση ή ανακριβής έκδοση φορολογικών στοιχείων, με την οποία έγινε απόκρυψη αξίας άνω των 5.000 ευρώ.

¹ Τότσης Χ., (2013), Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών, Εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ, σελ.77

Στην περίπτωση αυτή επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό 40% της αξίας της συναλλαγής ή του μέρους αυτής που αποκρύφτηκε με ελάχιστο ύψος προστίμου στην περίπτωση αυτή το ποσό των 2.500 ευρώ. Τονίζεται ότι, οι διατάξεις αυτές καταλαμβάνουν όλα τα φορολογικά στοιχεία που προβλέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (Κ.Φ.Α.Σ.) ή τις υπουργικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του Κ.Φ.Α.Σ. ή του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (δελτία αποστολής, τιμολόγια, αποδείξεις λιανικής κλπ). Σημειώνεται ότι, σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς αυξήθηκε το όριο της αποκρυβείσας αξίας (από 1.200 ευρώ σε 5.000 ευρώ) ενώ μειώθηκε το ποσοστό της αξίας της συναλλαγής (από 100% σε 40%), για τα οποία επιβάλλεται το πρόστιμο (Σγουρινάκης, et al, 2015).

- ✓ Μη έκδοση - ανακριβής έκδοση φορολογικών στοιχείων, αποκρυβείσας αξίας κάτω των 5.000 ευρώ.

α) Εφόσον η παράβαση πραγματοποιήθηκε στο χρονικό διάστημα από 26.7.2013 έως και 31.12.2013, επιβάλλεται πρόστιμο 300 έως 1.200 ευρώ ανάλογα με την κατηγορία των βιβλίων που τηρεί ο παραβάτης.

β) Για το χρονικό διάστημα από 1.1.2014 και εφεξής, τα πρόστιμα έχουν ως εξής:

1) 100 ευρώ, σε περίπτωση μη υποβολής ή εκπρόθεσμης υποβολής σχετικά με την περίπτωση α' της παραγράφου 1,

2) 100 ευρώ, για κάθε άλλη παράβαση σε περίπτωση που ο φορολογούμενος δεν είναι υπόχρεος τήρησης λογιστικών βιβλίων,

3) 1.000 ευρώ για κάθε άλλη παράβαση, σε περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι υπόχρεος τήρησης βιβλίων και στοιχείων με βάση απλοποιημένα λογιστικά πρότυπα και

4) 2.500 ευρώ για κάθε άλλη παράβαση, σε περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι υπόχρεος τήρησης βιβλίων και στοιχείων με βάση πλήρη λογιστικά πρότυπα. Να σημειωθεί ότι σε περίπτωση υποτροπής της ίδιας παράβασης εντός πέντε (5) ετών, το πρόστιμο ανέρχεται στο διπλάσιο του αρχικού προστίμου. Σε περίπτωση δεύτερης υποτροπής εντός πέντε (5) ετών, το πρόστιμο ανέρχεται στο τετραπλάσιο του αρχικού προστίμου. Σημειώνεται ότι, για τις παραβάσεις που διαπράττονται, για τη μη έκδοση ή την ανακριβή έκδοση φορολογικών στοιχείων έως και 25.7.2013, εφαρμόζονται οι διατάξεις των περιπτώσεων α' και γ' της παραγράφου 8 και της περίπτωσης α' της παραγράφου 10 του ν. 2523/1997 (δηλαδή πρόστιμο 300 έως 1.200 ευρώ ανάλογα με την κατηγορία βιβλίων που τηρεί ο φορολογούμενος). Επίσης, το ύψος του προστίμου εξαρτάται και με το αν η αποκρυβείσα αξία είναι μικρότερη ή μεγαλύτερη των 1.200 ευρώ (Καραγιάννης, et al, 2012).

✓ Έκδοση πλαστών φορολογικών στοιχείων

Σε περίπτωση έκδοσης πλαστών φορολογικών στοιχείων επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό εκατό τοις 100% της αξίας του στοιχείου. Ειδικότερα:

α) Για το χρονικό διάστημα από 26.7.2013 έως και 31.12.2013, επιβάλλεται, σε κάθε περίπτωση, πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό 100% της αξίας του στοιχείου,

β) Για το χρονικό διάστημα από 1.1.2014 και εφεξής:

1) Όταν το φορολογικό στοιχείο έχει διατηρηθεί ή σφραγιστεί με οποιονδήποτε μη νόμιμο τρόπο ή όταν οι αξίες που αναγράφονται στο πρωτότυπο και στο αντίτυπο αυτού, το οποίο χρησιμοποιείται για φορολογικούς σκοπούς είναι διαφορετικές, επιβάλλεται πρόστιμο για κάθε παράβαση ίσο με ποσοστό 100% της αξίας του στοιχείου.

2) Σε κάθε άλλη περίπτωση που το περιεχόμενο και τα λοιπά στοιχεία του πρωτότυπου ή αντίτυπου αυτού, πλην της αξίας, είναι διαφορετικά από αυτά που αναγράφονται στο στέλεχος του ίδιου στοιχείου, επιβάλλεται πρόστιμο εκατό (100) ευρώ, σε περίπτωση που ο φορολογούμενος δεν είναι υπόχρεος τήρησης λογιστικών βιβλίων, χίλια (1.000) ευρώ για κάθε άλλη παράβαση, σε περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι υπόχρεος τήρησης βιβλίων και στοιχείων με βάση απλοποιημένα λογιστικά πρότυπα και 2.500 ευρώ για κάθε άλλη παράβαση, σε περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι υπόχρεος τήρησης βιβλίων και στοιχείων με βάση πλήρη λογιστικά πρότυπα. Σημειώνεται ότι, σε σχέση με τις διατάξεις που αντικατέστησε το νέο ποινολόγιο δεν λαμβάνεται υπόψη το όριο της αποκρυβείσας αξίας (άνω ή κάτω των 1.200 ευρώ) ενώ μειώθηκε το ποσοστό επί της αξίας της συναλλαγής (από 200% σε 100%), για τα οποία επιβάλλεται το πρόστιμο (Καραγιάννης, et al, 2012).

✓ Έκδοση εικονικών φορολογικών στοιχείων (ως προς το πρόσωπο)

- όταν ο λήπτης δεν τελούσε σε καλή πίστη: 50% (της αξίας του στοιχείου)
- όταν ο λήπτης τελούσε σε καλή πίστη: 100% (της αξίας του στοιχείου)

Λήψη εικονικών φορολογικών στοιχείων (ως προς την αξία)

- με αποτέλεσμα τη μείωση του φόρου εισοδήματος του οικείου φορολογικού έτους: πρόστιμο 50% της αξίας του τιμολογίου ή για το μέρος της εικονικής αξίας ή 25% όταν δεν είναι εφικτός ο υπολογισμός της εικονικής αξίας
- σε κάθε άλλη περίπτωση που δεν έχει αποτέλεσμα τη μείωση του φόρου εισοδήματος του οικείου φορολογικού έτους: πρόστιμο 15% (της αξίας του στοιχείου)

✓ Λήψη εικονικών φορολογικών στοιχείων (ως προς το πρόσωπο)

- όταν ο λήπτης δεν τελούσε σε καλή πίστη
- με αποτέλεσμα τη μείωση του φόρου εισοδήματος του οικείου φορολογικού έτους: 25% (της αξίας του στοιχείου)
- σε κάθε άλλη περίπτωση που δεν έχει αποτέλεσμα τη μείωση του φόρου εισοδήματος του οικείου φορολογικού έτους: 15% (της αξίας του στοιχείου)
- όταν ο λήπτης τελούσε σε καλή πίστη, δηλαδή έλαβε το τιμολόγιο καλόπιστα από εικονικό εκδότη (επιχείρηση ή επιτηδευματία) τότε δεν του επιβάλλεται πρόστιμο (Σγουρινάκης, et al, 2015).

✓ Αναδρομική μείωση προστίμων

Το νέο και σε πολλές περιπτώσεις ευνοϊκότερο ποινολόγιο μπορεί να εφαρμοστεί και για παραβάσεις που διαπράχθηκαν έως το χρόνο δημοσίευσης του σχετικού νόμου, δηλαδή έως και 25.7.2013 και επισύρουν πρόστιμα του προηγούμενου ποινολογίου (ν. 2523/1997). Με άλλα λόγια επέρχεται αναδρομική μείωση των προστίμων για φορολογικές παραβάσεις καθώς κρίθηκε ότι είναι πολύ υψηλά με αποτέλεσμα να μην εισπράττονται (Σγουρινάκης, et al, 2015).²

4.3. Τροποποιήσεις στον Κ.Φ.Α.Σ. από την 1/1/2014

Η 1/1/2014 αποτελεί την επίσημη ημερομηνία όπου γίνονται κάποιες απαραίτητες τροποποιήσεις στις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών

² Τότσης Χ., (2013), Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών, Εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ, σελ. 78 - 82

ώστε να υπάρξει ομαλή εφαρμογή των διατάξεων μετά και την κατάργηση ορισμένων εξ αυτών. Αυτές οι τροποποιήσεις έχουν ως εξής (Σγουρινάκης, et al, 2015):

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 3, έχουμε απαλλαγή των αγροτών του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α. από την υποχρέωση τήρησης βιβλίων με βάση το ποσό των ακαθάριστων εσόδων τους, ή το ποσό της επιστροφής του Φ.Π.Α., ή το επιδοτούμενο ποσό που λαμβάνουν ανά φορολογικό έτος.

Η παράγραφος 23 του άρθρου 4 περί τήρησης απλογραφικών ή διπλογραφικών βιβλίων, έπαψε να ισχύει από 1/1/2014.

Το άρθρο 5 περί δελτίων αποστολής καθώς και όλα τα παραστατικά που συνδέονται με αυτά, καταργείται και η διακίνηση μπορεί να γίνεται με το τιμολόγιο ή με δικαιολογητικό έγγραφο μη τιμολογηθέντων αποθεμάτων.

Στην παράγραφο 14 του άρθρου 6 περί τιμολόγησης συναλλαγών, ορίζεται ως προθεσμία έκδοσης τιμολογίου για την πώληση αγαθών ο ένας μήνας από την παράδοση ή αποστολή αυτών των αγαθών και εντός της ίδιας διαχειριστικής περιόδου που συμμετέχουν οι συμβαλλόμενοι (Καραγιάννης, et al, 2012).

Η παράγραφος 19 του άρθρου 6, ορίζει ο υπόχρεος απεικόνισης συναλλαγών να εφαρμόζει κατάλληλες δικλείδες για την παρακολούθηση παραλαμβανομένων ή μη τιμολογημένων ακόμη από τους προμηθευτές αποθεμάτων, καθώς και των αποθεμάτων που έχουν μεν διακινηθεί αλλά εκκρεμεί η τιμολόγηση τους.

Το άρθρο 8 περί εγγράφων μεταφοράς και στοιχείων λοιπών συναλλαγών, παύει να ισχύει.

Η παράγραφος 1 του άρθρου 9 περί διασφάλισης συναλλαγών και διαφύλαξης δεδομένων καταργείται, ενώ στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, παύει να ισχύει η τήρηση στην επαγγελματική εγκατάσταση που ασκείται δραστηριότητα (Καραγιάννης, et al, 2012).

Εξακολουθεί να ισχύει ο νόμος 1809/1988 περί φορολογικών ταμειακών μηχανών, που όριζε ότι όσες επιχειρήσεις εκδίδουν παραστατικά προς ιδιώτες θα πρέπει να έχουν φορολογική ταμειακή μηχανή για την έκδοση αυτών και όταν υπάρχει βλάβη να κόβουν χειρόγραφα απόδειξη.

Όλα τα πρόσθετα βιβλία (όσα υπάρχουν ακόμα) καταργούνται από 1/1/2014 και επίσης καταργούνται όλες οι θεωρήσεις των παραστατικών, άρα όλες οι επιχειρήσεις ακόμα και όσοι ασκούν ελευθέριο επάγγελμα για την έκδοση παραστατικών προς ιδιώτες χρειάζονται φορολογική ταμειακή μηχανή ή φορολογικό μηχανισμό (Καραγιάννης, et al, 2012).

Η παράγραφος 2 του άρθρου 11 περί εξουσιών της φορολογικής αρχής, έπαψε να ισχύει από 1/1/2014.

Η εξόφληση των παραστατικών άνω των 500 € από επιχείρηση σε επιχείρηση και άνω των 1500 € από επιχείρηση προς ιδιώτη θα γίνεται μέσω τραπεζής.

Θεσπίζεται το ηλεκτρονικό τιμολόγιο.

Από 1/1/2014 θα είναι υποχρεωτική η ηλεκτρονική διαβίβαση των συναλλαγών με την Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.).

Στην παράγραφο 5 του άρθρου 14 περί μεταβατικών διατάξεων, αναφέρεται ότι καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 5 και 8 ενώ οι διατάξεις του άρθρου 7 παύουν να ισχύουν από την 1/1/2015 (Καραγιάννης, et al, 2012).

Τέλος, με την παράγραφο 3 του άρθρου 52 του νομοσχεδίου, ζητείται η έκδοση «τίτλου κτήσης» από τον υπόχρεο απεικόνισης συναλλαγών και για τη λήψη υπηρεσιών από πρόσωπα που δεν έχουν υποχρέωση έκδοσης φορολογικών στοιχείων.³

³ Αλλαγές σε όλα από 1.1.2014. Τι γνωρίζουμε, τι περιμένουμε, (2014), Πηγή: <http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/17879>, Τελευταία επίσκεψη: 20/4/2014

4.4. Σχόλια και απόψεις σχετικά με τον νέο Κ.Φ.Α.Σ.

Είναι δεδομένο πως ο νέος Κ.Φ.Α.Σ. που ήρθε να αντικαταστήσει τον παλιό Κ.Β.Σ., είχε ως σκοπό την καλύτερη διαχείριση των συναλλαγών, την απλοποίηση των συστημάτων και την διευκόλυνση των συναλλασσομένων.

Παρόλα αυτά, εμφανίστηκαν αρκετά κενά τα οποία επιχειρείται βέβαια σύμφωνα με τελευταία άρθρα που κυκλοφορούν να συμπληρωθούν και να επιλύσουν τα προβλήματα. Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση του Υπουργείου Οικονομικών, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις εισάγουν την απαίτηση ο φορολογούμενος να τεκμηριώνει τις συναλλαγές και τα γεγονότα που τον αφορούν, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η διενέργεια ελέγχου (Καραγιάννης, et al, 2012).

Ειδικότερα με το νέο πλαίσιο που ανακοινώνεται σύντομα θα προκύψουν οι εξής τροποποιήσεις (Καραγιάννης, et al, 2012):

- ✓ Καταργούνται οι ρυθμίσεις για τη διακίνηση αγαθών (δελτία αποστολής), αλλά και πολλές άλλες ειδικές διατάξεις τήρησης ειδικών βιβλίων και έκδοσης στοιχείων.
- ✓ Ο έλεγχος της διακίνησης γίνεται διαμέσου της απλής καταγραφής των πραγματικών περιστατικών σε συνδυασμό με τη διασταύρωση των στοιχείων που καταγράφουν οι συναλλασσόμενοι.
- ✓ Καταργείται η σήμανση, είτε χειρόγραφα είτε ηλεκτρονικά, βιβλίων και στοιχείων διακίνησης ή πώλησης. Εξαιρούνται οι αποδείξεις λιανικής προσωρινά τουλάχιστον.
- ✓ Στη λιανική πώληση, διατηρείται το σημερινό σύστημα ρυθμίσεων (φορολογικές ταμειακές μηχανές ή σήμανση εκδιδόμενων αποδείξεων) για να γίνει δυνατή η ασφαλής μετάβαση σε ένα νέο πιο λειτουργικό σύστημα ρυθμίσεων. Κατά τα λοιπά το καθεστώς έκδοσης αποδείξεων μένει κατά βάση ως έχει

- ✓ Στη χονδρική πώληση απλοποιούνται οι ρυθμίσεις περί έκδοσης τιμολογίων.
- ✓ Τα τιμολόγια μπορεί να εκδίδονται είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή και είναι στην απόλυτη διακριτική ευχέρεια των συναλλασσόμενων να επιλέξουν τον τρόπο που θα συναλλάσσονται μεταξύ τους. Ως προς το ηλεκτρονικό τιμολόγιο και τις δικλίδες ασφαλείας θα αναφέρουμε την προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή και την ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων.
- ✓ Η αναβάθμιση των φορολογικών ταμειακών μηχανών και Ε.Α.Φ.Δ.Σ.Σ. διατηρείται και γίνεται εντελώς προαιρετική. Η υποχρέωση της online αποστολής αναλυτικών στοιχείων ανά συναλλαγή προσωρινά δεν ισχύει.⁴

Κάνοντας μια σύντομη κριτική του νέου Νόμου, μπορούμε να πούμε ότι είναι μια μεταρρύθμιση που παρά τα κενά και τις τροποποιήσεις που μπορεί να δεχθεί, ήταν κάτι που όφειλε να πραγματοποιηθεί για να διευκολυνθούν οι συναλλαγές. Οι διατάξεις του προτεινόμενου Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών προορίζονται να εξυπηρετούν όλες τις φορολογίες και ουσιαστικά υλοποιείται ο στόχος της κατάργησης του υφιστάμενου Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Επιπλέον, το γεγονός ότι πολλά από τα στοιχεία και τα βιβλία τηρούνται ηλεκτρονικά, βοηθά πολύ στην εξοικονόμηση χρόνου αλλά και στην καλύτερη οργάνωση. Ευελπιστούμε γενικότερα και οι υπόλοιπες συναλλαγές να γίνονται με τον καιρό ηλεκτρονικά μέσω οργανωμένων συστημάτων διαχείρισης.

Έχει ως σκοπό δε την πάταξη της φοροδιαφυγής των εταιριών, που αποτελούσε στο παρελθόν ειδικότερα ένα μεγάλο πλήγμα για την οικονομία της χώρας. Ήταν ταυτόχρονα άδικο για τις υπόλοιπες εταιρίες και επιχειρήσεις που ανταποκρίνονταν σωστά στις υποχρεώσεις τους και παρέσυρε και άλλους στη φοροδιαφυγή. Ενισχύεται, λοιπόν, το αίσθημα δικαίου των πολιτών και ενθαρρύνεται η

⁴ Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών, (2013), <http://www.taxnews.info/kfas/>, Τελευταία επίσκεψη: 25/4/2014

επιχειρηματικότητα με ταυτόχρονη διασφάλιση των συμφερόντων και των εσόδων του Δημοσίου και χωρίς να επηρεάζονται διατάξεις, που πηγάζουν από ενωσιακές υποχρεώσεις ενώ παράλληλα ενισχύεται η διαφάνεια στις σχέσεις υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών και επιχειρήσεων.

Μια από τις σημαντικότερες καινοτομίες του νέου Κ.Α.Σ έχει ασφαλώς να κάνει με το μόνους επιστροφής που θα λαμβάνουν οι συνεπείς παραβάτες. Συγκεκριμένα, όσοι εντοπισθούν παραβαίνοντες αλλά καταβάλλουν κανονικά το σύνολο του προστίμου θα λαμβάνουν πίσω το 30% εφόσον δεν εντοπισθούν άλλες παραβάσεις κατά τη διαχειριστική περίοδο επιβολής του προστίμου και των δύο επόμενων αυτής. Η ρύθμιση αφορά ενεργές επιχειρήσεις και όχι αυτές που τελούν σε ουσιαστική ή τυπική αδράνεια.

Η επιχείρηση θα βοηθηθεί από την άποψη ότι θα υπάρχει ισότητα και ισοδυναμία στις υποχρεώσεις της κάθε επιχείρησης, η φοροδιαφυγή ως φαινόμενο θα εξωσκελιστεί για όλους, όλοι δηλαδή θα είναι το ίδιο υπόχρεοι και δεν θα αισθάνονται την αδικία, τα στοιχεία και τα βιβλία που θα τηρούνται ηλεκτρονικά θα εξασφαλίζουν καλύτερη και ευκολότερη οργάνωση εξασφαλίζοντας περισσότερο χρόνο στις επιχειρήσεις και τέλος θα συντελέσει σημαντικά στην περαιτέρω εξέλιξη του φορολογικού συστήματος στο σύνολό του (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Ακόμη, στόχος από την αναθεώρηση των παλαιότερων άρθρων του Κ.Β.Σ. είναι ένα είδος ορθολογισμού των προστίμων, ώστε αφενός να είναι δίκαια και ανάλογα της παράβασης που εντοπίζεται αλλά και να μπορούν να εισπραχθούν άμεσα από το Δημόσιο.⁵ Θα πρέπει λοιπόν να επισημανθεί ότι το πνεύμα του νέου ποινολογίου είναι να εξυγιάνει και να συνετίσει τους παραβάτες επιτηδευματίες και όχι να «βάλει λουκέτο» στις ελληνικές επιχειρήσεις, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την πορεία της ελληνικής οικονομίας και ανάπτυξης.

Ένα σημαντικό θέμα υπήρξε βέβαια, το γεγονός ότι ο Νόμος ψηφίστηκε τον Δεκέμβριο του 2012 και εφαρμόστηκε ακριβώς με την αλλαγή του έτους. Αυτό, παρά

⁵ Σαΐτης Ε., (2011), Κώδικας Βιβλίων Στοιχείων - Ανάλυση και Ερμηνεία Μέχρι και το Ν.3842/2010, EPSILON NET, σελ. 78, 85

την ταχύτητα με την οποία εκπληρώθηκε δεν έδωσε την δυνατότητα και τον χρόνο που έπρεπε στις επιχειρήσεις να μεταβούν ομαλά στο νέο σύστημα. Η λογική μας λέει ότι η αλλαγή του τρόπου και των μεθόδων ελέγχου απαιτεί ένα μεταβατικό στάδιο κατά το οποίο συνυπάρχει η υπάρχουσα δομή με τη νέα σε δοκιμαστικό επίπεδο. Όταν αυτή επαληθευθεί, διορθωθεί και αρχίσει να αποδίδει, μεταβάλλουμε την παλιά δομή. Το ίδιο φυσικά, ίσχυε και για τις λογιστικές εταιρίες που συμβουλεύουν και υποστηρίζουν τις επιχειρήσεις. Ο χρόνος ήταν ελάχιστος, με αποτέλεσμα ακόμη και εκείνοι που διαθέτουν τα μέσα και την τεχνογνωσία, να πρέπει να αφιερώνουν αρκετό από τον χρόνο τους και φυσικά συγκεκριμένα χρηματικά πόσα ώστε να εκπαιδευτούν κατάλληλα τόσο οι ίδιοι, όσο και το προσωπικό που απασχολούν προκειμένου να συμβουλεύουν σωστά τις επιχειρήσεις – πελάτες τους και να μην υποπέσουν σε σφάλματα που θα στοιχίσουν τόσο σε εκείνους και ακόμη περισσότερο στις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις. Μέσα στα Ευρωπαϊκά πλέον δεδομένα, η λειτουργία των λογιστηρίων δεν πρέπει να εξαντλείται με τις υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τις ΔΟΥ, αλλά να προσφέρει διαρκώς αναλυτικές συμβουλές στη διοίκηση για την αριστοποίηση των επιχειρηματικών της αποφάσεων (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Θα έπρεπε επίσης, ίσως, με τον νέο Νόμο να υπάρξει και απλούστευση με λιγότερα άρθρα ώστε να γίνει πιο φιλικός σε αυτόν που τον μελετάει και πιο κατανοητός. Εδώ αξίζει να αναφερθεί, πώς από τότε που ανακοινώθηκε ο νέος Κ.Φ.Α.Σ αλλά μέχρι και σήμερα έχουν προκύψει πολλαπλά ερωτήματα σχετικά με την λειτουργία του και το πώς αυτός επηρεάζει την κάθε περίπτωση ξεχωριστά και για αυτό το σκοπό δυστυχώς έχουν δημιουργηθεί στο διαδίκτυο διάφορα fora στα οποία προβαίνουν σε απαντήσεις ερωτήσεων ανενημέρωτων πολιτών, άτομα που είναι λανθασμένα ή πλημμελώς ενημερωμένα. Επομένως θα ήταν ορθότερο να υπήρχε σωστότερη ενημέρωση από τους υπεύθυνους και επιπλέον απλούστευση του Νόμου καθώς μπορεί αυτός να περιέχει 14 μεν άρθρα αλλά πάνω από 100 παραγράφους, γεγονός που κάνει την ανάγνωση και την κατανόηση του κατά κάποιο τρόπο δύσκολη. Προφανώς βέβαια, αυτό έγινε στην προσπάθεια να καλυφθούν εκτενώς όλες οι περιπτώσεις, όμως εξακολουθούμε να βλέπουμε διορθώσεις και προσθήκες λόγω των πολλών ερωτημάτων και κενών που δημιουργήθηκαν στους πολίτες – επιχειρήσεις.

Γενικά θα λέγαμε πως τα ζητήματα που επηρεάζουν την σωστή χρήση του Κ.Φ.Α.Σ., με σκοπό αφενός την δυνατότητα απρόσκοπτου ελέγχου εκ μέρους των ελεγκτικών οργάνων και αφετέρου την άρση περιορισμών στην οργάνωση, λειτουργία και κοστολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων, είναι τα εξής (Σγουρινάκης, et al, 2015):

- ✓ Η διαδικασία έκδοσης επεξηγηματικών διατάξεων (ερμηνευτικές εγκύκλιοι και ατομικές διοικητικές λύσεις),
- ✓ Η διαδικασία επίλυσης αιτημάτων των υπόχρεων σε σχέση με αντικειμενικές δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουν στην εφαρμογή του Κ.Φ.Α.Σ.,
- ✓ Το πλαίσιο των διοικητικών κυρώσεων,
- ✓ Ο τρόπος διασύνδεσης του Κ.Φ.Α.Σ., με την φορολογία εισοδήματος και τις λοιπές φορολογίες,
- ✓ Η ανανέωση του Ε.Γ.Λ.Σ και η ενσωμάτωση των νέων διατάξεων (κυρίως αποτίμησης), που έχουν προκαλέσει οι εξελίξεις σε θέματα λογιστικής.⁶

Κλείνοντας, και με βάση όλα τα προαναφερθέντα, μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι αν ο νέος νόμος εφαρμοστεί όπως πρέπει και όπως παρουσιάζουν οι κανονισμοί και τα άρθρα του, πρόκειται για έναν νόμο ο οποίος θα διευκολύνει τις συναλλαγές και θα επιφέρει θετικές συνέπειες. Βλέπουμε επίσης ότι υπάρχει γενικά φιλική διαχείριση και για αυτούς που είναι συνεπείς, αλλά ακόμη και σ αυτούς που υπήρξαν ασυνεπείς αλλά προσπαθούν να επανορθώσουν.

Παρόλα αυτά όπως και κάθε Νόμος, πρέπει να αντιμετωπιστεί και από την πολιτεία με απόλυτη υπευθυνότητα και να ελέγχεται διαρκώς προκειμένου να εντοπίζονται τα κενά, να μη βυθιστεί στην αδιαφάνεια όπως προηγούμενοι Νόμοι στην Ελλάδα αλλά και να εμπλουτίζεται με άρθρα και κανονισμούς τα οποία θα διευκολύνουν περισσότερο τη ζωή των επιχειρήσεων ώστε να είναι και περισσότερο συνεπείς και

⁶ Παπαδέας Π., (2013), Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (Κ.Φ.Α.Σ.) με ΦΠΑ & ΕΓΛΣ, Εκδόσεις Παπαδέας, σελ. 89

σωστοί στις υποχρεώσεις τους. Οι Νόμοι άλλωστε, ειδικά αυτοί που αφορούν φορολογικά στοιχεία και επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι φιλικόι, καθώς στη χώρα μας οι επιχειρήσεις έχουν πληγεί αρκετά από την οικονομική κρίση. Όσο πιο πολύ διευκολύνονται οι επιχειρήσεις λοιπόν, τόσο περισσότερο θα δίνεται και κίνητρο στις παλαιότερες επιχειρήσεις να είναι συνεπείς αλλά και σε νέες επιχειρήσεις να κάνουν την έναρξη λειτουργίας τους (Σγουρινάκης, et al, 2015).

Κεφαλαίο 5

Παρουσίαση Ετησίων Οικονομικών Καταστάσεων

Σκοπός της Λογιστικής είναι να μελετά και να καταγράφει τα γεγονότα που αφορούν τις επιχειρήσεις και με αυτόν τον τρόπο να ελέγχει την σωστή λειτουργία τους. Οι διευθύνοντες των επιχειρήσεων, οι μέτοχοι και άλλοι εξωτερικοί παράγοντες όπως δημόσιο, πιστωτές, ανταγωνιστές και πολλοί άλλοι, ενδιαφέρονται για τις λογιστικές πληροφορίες που αφορούν τις επιχειρήσεις. (Φίλιος, 1996: 35) Οι πηγές πληροφοριών είναι οι οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων και είναι:

- Ο ισολογισμός τέλους χρήσης
- Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης
- Ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων/ κερδών
- Το προσάρτημα

5.1. Ο ισολογισμός τέλους χρήσης

Με τον όρο «Ισολογισμός» αναφερόμαστε στον πίνακα που παρουσιάζει σε κάποια συγκεκριμένη περίοδο την επιχείρηση και την οικονομική της πορεία, αντιπαραθέτοντας τα οποιαδήποτε περιουσιακά στοιχεία της ανήκουν, με όσες υποχρεώσεις πιθανόν την βαρύνουν όσον αφορά τα άτομα εκτός της επιχείρησης αλλά και τον ιδιοκτήτη της. Η μια περίπτωση αποκαλείται ενεργητικό και η δεύτερη παθητικό. (Ευθυμόγλου, 2000: 72) Ένα από τα σπουδαιότερα στοιχεία της επιχείρησης είναι τα «ίδια» κεφάλαια, τα οποία στην ουσία πηγάζουν από τους φορείς που σχετίζονται με την επιχείρηση και τις εισφορές τους. Αυτό ονομάζεται καθαρή θέση.

Επίσης ο ισολογισμός διακρίνεται σε θετικό, ουδέτερο και αρνητικό. (Ευθυμόγλου, 2000: 73) Θετικός κρίνεται ο ισολογισμός, όταν το ενεργητικό του έχει μεγαλύτερη τιμή από το παθητικό και την θετική καθαρή θέση. Αρνητικός κρίνεται ο ισολογισμός, όταν το ενεργητικό του έχει μικρότερη τιμή από το παθητικό και την αρνητική καθαρή θέση, γεγονός που συνεπάγεται ζημία. Τέλος, ουδέτερος κρίνεται ο ισολογισμός όταν το ενεργητικό του παρουσιάζει την ίδια τιμή με το παθητικό και την μηδενική καθαρή θέση. Ας αναφερθεί εδώ, ότι ο ισολογισμός ωφείλει να παρουσιάζει μια ισορροπία, καθώς αποτελεί αποτέλεσμα της απογραφής. Σύμφωνα με την λογιστική και με όσα αυτή έχει προσδιορίσει, έχουν επικρατήσει δύο μορφές ισολογισμών, ο κάθετος και ο οριζόντιος, ο οποίος είναι και ο πιο συνήθης τύπος ισολογισμού στην χώρα μας και περιέχει το ενεργητικό και το παθητικό, με τις έννοιες που αναφέραμε προηγουμένως.

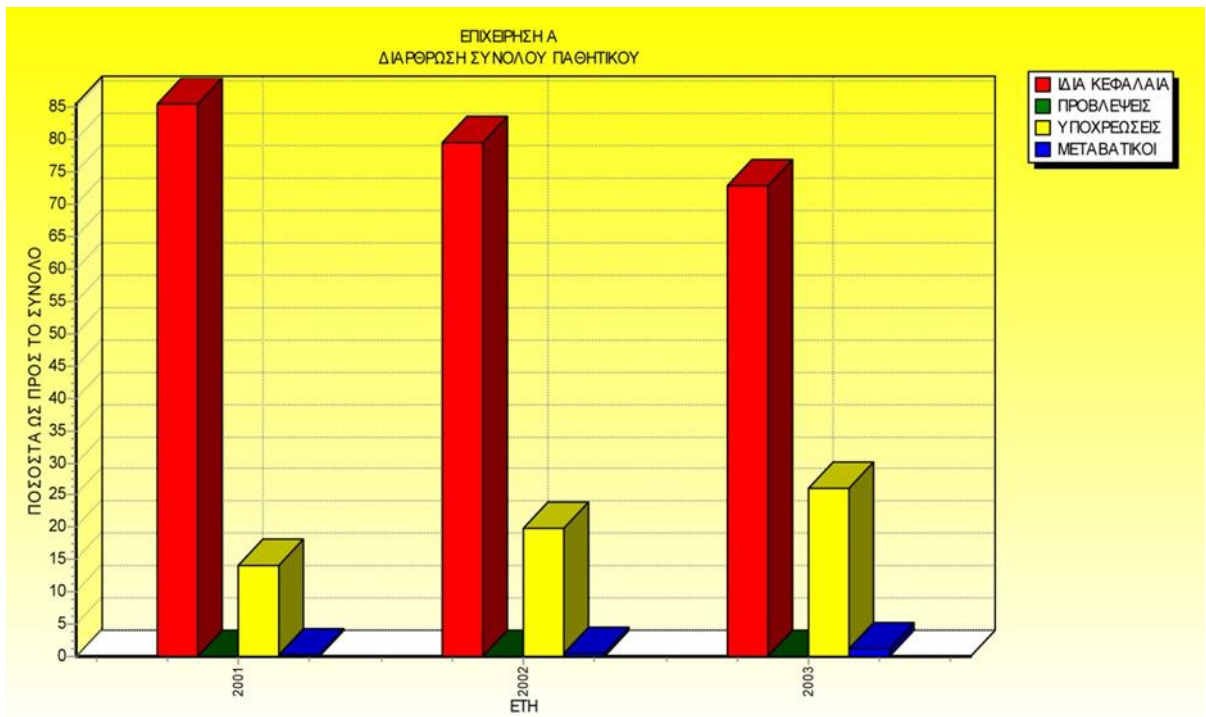
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31/12/2001 ΤΗΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΤΟΥ Α. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ			
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
A. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		434.000	
1. ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	424.000		
Γήπεδα-Οικόπεδα	100.000		
Κτίρια και Τεχνικά Έργα	250.000		
Μεταφορικά μέσα	70.000		
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	4.000		
2. ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	10.000		
Υπεραξία Επιχείρησης	10.000		
B. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		78.000	
1. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	35.000		
Εμπορεύματα	35.000		
2. ΑΓΑΛΗΤΗΣΕΙΣ	13.000		
2. Γραμμάτια Εισπρακτέα	4.000		
Πελάτες	9.000		
3. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	30.000		
Ταμείο	10.000		
Καταθέσεις όψεως	20.000		
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		<u>512.000</u>	
			I. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΡΙΤΟΥΣ 238.000
			1 ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ 176.000
			Δάνεια Τραπεζών 176.000
			2. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ 62.000
			Προμηθευτές 25.000
			Γραμμάτια Πληρωτέα 9.000
			Πιστωτές διάφοροι 24.000
			Υποχρεώσεις από Φόρους και Τέλη 3.000
			Ασφαλιστικοί Οργανισμοί 1.000
			II. ΙΔΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ (Κ.Π.)
			Κεφάλαιο 274.000 274.000
			ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ 512.000

Πάτρα, 31 Δεκεμβρίου 2001
Ο Επιχειρηματίας Ο Λογιστής

Εικόνα 1. Τυπική Παρουσίαση Ισολογισμού Επιχείρησης

Σε γενικές γραμμές, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο ισολογισμός είναι κάτι πολύ χρήσιμο για την επιχείρηση, καθώς παρουσιάζει εν συντομία οτιδήποτε αφορά τα οικονομικά της στοιχεία σε οποιαδήποτε συγκεκριμένη χρονική περίοδο και αυτή η παρουσίαση αφορά τα περιουσιακά στοιχεία της, τοποθετημένα σε συγκεκριμένες ομάδες, δηλαδή τα κεφάλαια και τις πηγές τους και τα πάγια που διακρίνονται σε διαθέσιμα και κυκλοφορούντα. Με λίγα λόγια, ο ισολογισμός παρουσιάζει τα

περιουσιακά στοιχεία που έχει αποκτήσει η επιχείρηση και με ποιόν τρόπο (χρηματοδότηση), έχει προβεί στην απόκτηση τους.

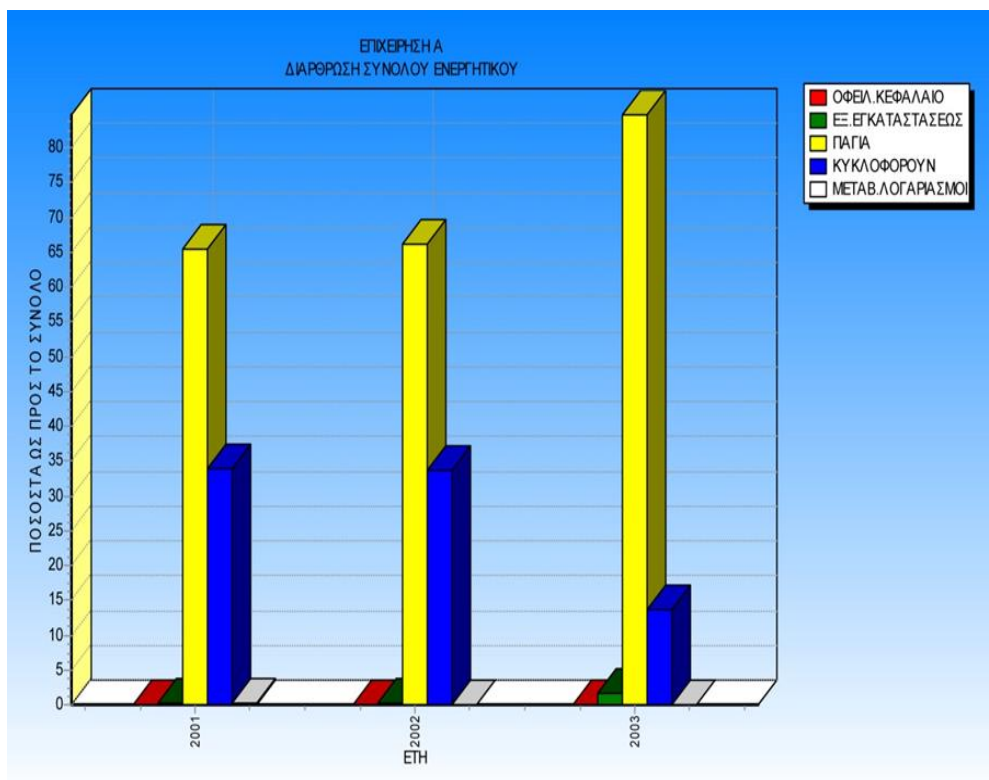

Εικόνα 2. Τυπική διάρθρωση του παθητικού της επιχείρησης

Το παθητικό της επιχείρησης, παρουσιάζει τα χρέη της, ενώ το ενεργητικό παρουσιάζει αναλυτικά τα οικονομικά και που η επιχείρηση τα έχει στρέψει.

Τα χρέη της επιχείρησης (παθητικό) λοιπόν έχουν να κάνουν:

- Με τις τράπεζες και τα δάνεια τα οποία έχει λάβει από αυτές (βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα)
- Με τα αποθεματικά, τα κέρδη δηλαδή που δεν διανεμήθηκαν στους μετόχους
- Με τους προμηθευτές και τι αγόρασε από αυτούς (προϊόντα ή υπηρεσίες)
- Με τον ευρύτερο δημόσιο τομέα και τους φόρους που την επιβαρύνουν και που οφείλει να καταβάλλει
- Με τους μετόχους, όσον αφορά το κεφάλαιο που καταβλήθηκε από αυτούς

Εικόνα 3. Τυπική εικόνα του ενεργητικού της επιχείρησης

Η τοποθέτηση των χρημάτων (ενεργητικό) από την επιχείρηση, έχει να κάνει γενικά:

- Με το ταμείο
- Με τις απαιτήσεις που τίθενται από τους πελάτες με τους οποίους σχετίζεται η επιχείρηση
- Με τα πάγια έξοδα
- Με τα χρεόγραφα που μπορεί να είναι για παράδειγμα ομόλογα
- Με τις συμμετοχές που έχει σε λοιπές επιχειρήσεις
- Με τα διαθέσιμα αποθέματα, που αφορούν είτε πρώτε ύλες, είτε λοιπά προϊόντα (Σακελλής, 1991: 55)

5.2. Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης

Η συγκεκριμένη κατάσταση, αφορά την παρουσίαση των εσόδων, των εξόδων, των κερδών και των ζημιών που σημειώθηκαν σε μια επιχείρηση, βέβαια κατά την διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρήσης.

Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, διαθέτει ένα συγκεκριμένο περιεχόμενο. Αυτό μπορεί να διακριθεί σε δύο περιπτώσεις, εκ των οποίων το πρώτο περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της καταγραφής των λειτουργικών εσόδων και εξόδων. Αυτά τα στοιχεία στην ουσία καθορίζουν το αποτέλεσμα εκμετάλλευσης. Στην δεύτερη περίπτωση έχουμε παράθεση όλων των καταγραφών των μη-λειτουργικών εσόδων και των εξόδων, καθώς και των κερδών και ζημιών που συνεπάγονται από αυτά.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 25 ΤΗΣ 4ης ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΗΣ Ε.ΟΚ		ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ (Λ/86)		Ποσό ελλειψών Χρήσεως 1984	Ποσό προηγούμενης Χρήσεως 1983
		I. Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως			
70.71.72 και 73 (70 έως και 73)-86.00.00		Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)		XXX	XXX
86.00.00 (80.01)		Μείον: Κόστος πωλήσεων		XXX	XXX
86.00.01 (74.75 και 78.05)		Μικτά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές) εκμεταλλεύσεως		XXX	XXX
		Πλέον: Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως		XX	XX
		Σύνολο		XXX	XXX
86.00.02 (92.01)		ΜΕΙΟΝ: 1. Έσοδα διακηνητής λειτουργίας		XXX	XXX
86.00.03 (92.02)		2. Έσοδα λειτουργίας έρευνών-ανάπτυξης		XXX	XXX
86.00.04 (92.03)		3. Έσοδα λειτουργίας διαθέσεως		XXX XXX	XXX XXX
		Μερικά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές) εκμεταλλεύσεως		XX	XX
		ΠΑΕΟΝ (ή μείον)			
86.01.00 (75.00)		1. Έσοδα συμμετοχών		XX	XX
86.01.01 (76.01)		2. Έσοδα χρεογράφων		XX	XX
86.01.02 (76.04)		3. Κέρδη πωλήσεως συμμετοχών και χρεογράφων		XX	XX
86.01.03 (76.02 έως 76.98, πλέον 76.04)		4. Παπιτωκά τόκοι και συναφή έσοδα		XX	XX
		Μείον:			
86.01.07 (64.11)		1. Διαφορές αποτιμήσεως συμμετοχών και χρεογράφων		XX	XX
86.01.08 (64.10 και 64.12)		2. Έσοδα και ζημιές συμμετοχών και χρεογράφων		XX	XX
86.01.09 (65)		3. Χρηματικά τόκοι και συναφή έξοδα		XX XX XX	XX XX XX
86.00+ 86.01 (λογ. 80)		Υλικά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές) εκμεταλλεύσεως		XX	XX
		II. ΠΑΕΟΝ (ή μείον): Έκτακτα αποτελέσματα			
86.02.00 (81.01)		1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα		XX	XX
86.02.01 (81.02)		2. Έκτακτα Κέρδη		XX	XX
86.02.02 (82.01)		3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων		XX	XX
86.02.03 (84)		4. Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων		XX	XX
		Μείον:			
86.02.07 (81.00)		1. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα		XX	XX
86.02.08 (81.02)		2. Έκτακτες ζημιές		XX	XX
86.02.09 (82.00)		3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων		XX	XX
86.02.10 (83)		4. Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους		XX XX XX	XX XX XX
		Όργανικό και έκτακτο αποτέλεσμα (κέρδη ή ζημιές)		XX	XX
86+85		ΜΕΙΟΝ:			
86		Σύνολο αποσβέσεων πάγιας στοιχείων		XX	XX
86.99		Μείον: Οι από αυτές έναυσματικές στο λειτουργικό κόστος		XX XX	XX XX
		ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (κέρδη ή ζημιές) ΧΡΗΣΕΩΣ πρό φόρων		XX	XX

Εικόνα 4. Τυπικό παράδειγμα κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης

5.2.1. Μεθοδολογία τοποθέτησης των λογαριασμών στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης

Οι λογαριασμοί των λειτουργικών εξόδων της επιχείρησης, καταγράφονται αναλυτικά. Η καταγραφή αυτή μπορεί να είναι διαφορετική, σχετικά βέβαια με το αν αυτά έχουν να κάνουν με το είδος ή με την λειτουργία.

Κατάταξη εξόδων με βάση την λειτουργία: Τα έξοδα που καταγράφονται με βάση την λειτουργία, τοποθετούνται σε δύο ομάδες μέσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης. Αυτές είναι: Τα έξοδα κατά λειτουργία παρουσιάζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης ομαδοποιημένα σε δύο κατηγορίες. (Σακελλής, 1991: 69)

1. Τα έξοδα της χρηματοοικονομικής λειτουργίας
2. Τα έξοδα της λειτουργίας της διοίκησης, της ανάπτυξης, της διάθεσης των αποθεμάτων και της λειτουργίας των ερευνών.

Τα λειτουργικά έσοδα – έξοδα κατατάσσονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, με τον παρακάτω τρόπο:

Έσοδα από πωλήσεις εμπορευμάτων και προϊόντων/παροχή υπηρεσιών

- Κόστος πωληθέντων / πωλήσεων

= Μικτό αποτέλεσμα εκμετάλλευσης → Μικτό Κέρδος/Ζημιά

+ Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης

- Έξοδα διοικητικής λειτουργίας

- Έξοδα λειτουργίας ερευνών - ανάπτυξης

- Έξοδα λειτουργίας διάθεσης

= Μερικά αποτελέσματα εκμετάλλευσης → Λειτουργικά Έσοδα/Έξοδα

+ Πιστωτικοί τόκοι

+ Έσοδα από συμμετοχές και χρεόγραφα

+ Κέρδη πώλησης συμμετοχών και χρεογράφων

- Χρεωστικοί τόκοι

- Έξοδα συμμετοχών και χρεογράφων

- Ζημιές πώλησης συμμετοχών και χρεογράφων

= Αποτέλεσμα Εκμετάλλευσης

ή Έσοδα/Έξοδα/Κέρδη/Ζημιές Χρηματοοικονομικής Λειτουργίας

ή Κέρδη/Ζημιές Χρήσης προ Φόρων

Κατάταξη εξόδων με βάση το είδος: Σύμφωνα με αυτόν το τρόπο κατάταξης τα έξοδα κατατάσσονται με βάση το είδος, δηλαδή αν αυτά αποτελούν τόκους, κόστη ενοικίων κ.λπ. Η κατάταξη αυτή είναι αρκετά σημαντική για την επιχείρηση καθώς μαζί με το είδος των εξόδων, προσδιορίζει σαφέστατα και τους λόγους οι οποίοι οδήγησαν την επιχείρηση στο να δαπανήσει χρήματα για αυτό. Τα έσοδα και τα έξοδα σε αυτή την περίπτωση παρατίθενται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης με τον παρακάτω τρόπο:

Έσοδα από πωλήσεις εμπορευμάτων ή προϊόντων/παροχή υπηρεσιών

+ Έσοδα από λοιπές συνήθεις δραστηριότητες

- Έξοδα κατ' είδος

= Αποτέλεσμα εκμετάλλευσης

5.2.2. Χαρακτηριστικά που αφορούν την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης

Στο σημείο αυτό μπορούμε να κάνουμε μια επιγραμματική αναφορά στα σπουδαιότερα χαρακτηριστικά της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης. Αυτά στην ουσία είναι, οτιδήποτε ορίζει ο τίτλος της, η λογιστική χρήση που την αφορά, καθώς και η νομισματική μονάδα με την οποία σχετίζεται κάθε φορά.

5.3. Ο Πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων/ κερδών

Σε αυτό το στοιχείο τον καταστάσεων, όπως καταλαβαίνει κανείς πολύ εύκολα, σημειώνονται αναλυτικά από την επιχείρηση, οτιδήποτε σχετίζεται με τα κέρδη και το ποσοστό αυτών που διανέμεται από την επιχείρηση. Επίσης αφορά και το, σε ποιές κατευθύνσεις η επιχείρηση διοχετεύει το κέρδος και με ποιους σκοπούς, είτε έχει να κάνει με μελλοντική λογιστική χρήση είτε με την τωρινή (Ξανθάκης & Αλεξάκης, 2007).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (Λ/88)					
				Ποσά Κλειόμενης Χρήσεως 1984	Ποσά Προηγούμενης Χρήσεως 1983
88.00 ή 88.01 (86.99)	Καθαρά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημίες) χρήσεως			XXY	XXX
88.02-04 (42.00-02)	(+) ή (-) : Υπόλοιπο αποτελεσμάτων (κερδών ή ζημιών) προηγούμενων χρήσεων			XXX	XXX
88.06 (42.04)	(+) ή (-) : Διαφορές φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων			(-XXX)	XXX
88.07 (Υπολ/σμοί 41)	(+) : Άποθεματικά προς διάθεση			XXX	XXX
	Σύνολο			XXX	XXX
88.08	ΜΕΙΟΝ: 1. Φόρος εισοδήματος και εισφορά ΟΓΑ	XXX	XXX		
88.09	2. Λοιποί μη ένσωματωμένοι στο λειτουργικό κόστος φόροι	XXX	XXX	XXX	XXX
88.99.	Κέρδη προς διάθεση			XXX	XXX
	ή				
88.98	Ζημίες εις νέο			(-XXX)	(-XXX)
	Η διάθεση των κερδών γίνεται ως εξής:				
41.02	1. Τακτικό αποθεματικό			XXX	XXX
53.01	2. Πρώτο μέρισμα			XXX	XXX
53.01	3. Πρόσθετο μέρισμα			XXX	XXX
41.03	4. Άποθεματικά καταστατικού (αναφέρονται οι σχετικές διατάξεις)			XXX	XXX
41.04-05	5. Ειδικά και έκτακτα αποθεματικά (αναφέρεται ο σκοπός)			XXX	XXX
41.08	6. Αφορολόγητα αποθεματικά (αναφέρονται οι σχετικές διατάξεις)			XXX	XXX
53.08	7. Άμοιβές από ποσοστά μελών διοικητικού συμβουλίου			XXX	XXX
42.00	8. Υπόλοιπο κερδών εις νέο			XXX	XXX

Εικόνα 5. Τυπικό παράδειγμα πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων/ κερδών

Όσον αφορά την παρουσίαση των κερδών που διατίθενται σε διάφορους σκοπούς, αυτά αφορούν:

- Το φόρο εισοδήματος
- Τα αποθεματικά που τίθενται προς διανομή με βάση την παρούσα χρήση
- Τα κέρδη που προέρχονται από την παρούσα χρήση
- Τα κέρδη που προέκυψαν από προηγούμενες λογιστικές χρήσεις, αλλά η επιχείρηση σκοπεύει να τα διοχετεύσει σε επόμενες χρήσεις

Ας σημειωθεί εδώ ότι η επιχείρηση επαυξάνει τα αποθεματικά της, μέσω των κερδών της που προκύπτει από την εξαίρεση των φόρων. Το υπολειπόμενο ποσό από αυτή την διαδικασία, μπορεί η επιχείρηση να το διανείμει. (Νιάρχος, 2004: 102) Μετά την αφαίρεση των φόρων, ορισμένο ποσό από τα κέρδη παραμένει στην εταιρία και αυξάνει τα αποθεματικά της, ενώ το υπόλοιπο διανέμεται:

- Ως μερίσματα στους μετόχους που σχετίζονται με την επιχείρηση
- Ως πρόσθετη αμοιβή στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου που σχετίζονται με την επιχείρηση

5.4. Το προσάρτημα

5.4.1. Γενικά Στοιχεία

Αξίζει να αναφερθεί εδώ, ότι το προσάρτημα αποτελεί σπουδαίο συστατικό του ισολογισμού αλλά και των αποτελεσμάτων χρήσης, καθώς οι δύο αυτές καταστάσεις στην ουσία συμπληρώνονται από αυτό, ενώ προσθέτουν διάφορες πληροφορίες που πιθανόν να επεξηγούν ορισμένα δεδομένα. Το περιεχόμενο του προσαρτήματος, δηλαδή οι πληροφορίες τις οποίες παρέχει, στοχεύουν στην ουσιαστική διευκόλυνση όλων όσων σχετίζονται και στους οποίους αναφέρονται οι προαναφερθείσες οικονομικές καταστάσεις, καθώς τους παρέχει μια επιπλέον βοήθεια στην περαιτέρω κατανόηση του περιεχομένου τους, ενώ παράλληλα παρέχει την δυνατότητα για πλήρη παρουσίαση της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης και των αποτελεσμάτων – κερδών ή ζημιών – που επιφέρουν οι ενέργειες των οικονομικών μονάδων. (Νιάρχος, 2004: 94)

Η κατάρτιση του προσαρτήματος που σχετίζεται όπως ήδη αναφέραμε, με τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσης, πρέπει να πραγματοποιείται σε κάθε περίπτωση από συγκεκριμένες οικονομικές μονάδες που ορίζονται απαραίτητα από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία. Οι κλάδοι της οικονομίας, στους οποίους το προσάρτημα αναφέρεται οπωσδήποτε με την προσθήκη ειδικών πληροφοριών,

ορίζονται απαραίτητα προηγουμένως από την νομοθεσία. Τέτοιοι κλάδοι της οικονομίας, μπορεί να είναι πιθανόν ασφαλιστικές ή τραπεζικές εταιρείες κ.λπ. (Κοντάκου, 1993: 112)

Τέλος, το προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων με τις οποίες σχετίζεται, θα πρέπει απαραίτητα να προωθείται προς δημοσίευση στις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, με διαδικασίες τέτοιες που είναι οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία την συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Επομένως, το προσάρτημα θα πρέπει να γνωστοποιείται και σε τρίτους, καθώς δεν αφορά μόνο την ίδια την επιχείρηση.

5.4.2. Το περιεχόμενο του προσαρτήματος

Παρακάτω θα δούμε τις απαραίτητες πληροφορίες που θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει το προσάρτημα του ισολογισμού και της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης. Αυτές είναι (Ξανθάκης & Αλεξάκης, 2007):

1. Οι μέθοδοι που πραγματοποιήθηκαν εφαρμόστηκαν όσον αφορά τους υπολογισμούς των διορθώσεων αξιών των στοιχείων του ενεργητικού, τους υπολογισμούς για τις αναπροσαρμοσμένες αξίες των στοιχείων του ενεργητικού (αν αυτές επιτρέπονται με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας) και τέλος, την συνολική αποτίμηση των επιμέρους στοιχείων που σχετίζονται με τις οικονομικές καταστάσεις.
2. Η εφαρμογή διαφορετικών μεθόδων αποτίμησης, σε σχέση με αυτές που ισχύουν από την παρούσα νομοθεσία, θα πρέπει να καταγράφονται σε λογαριασμούς που αφορούν τις «διαφορές αναπροσαρμογής» του παθητικού. Το προσάρτημα θα πρέπει να περιλαμβάνει και τον φορολογικό χειρισμό των διαφορών που προκύπτουν.

Οι διαφορές αυτές καταγράφονται σε έναν πίνακα που περιέχει (Φίλιος, 1996):

- Το αρχικό υπόλοιπο των λογαριασμών
- Τις διαφορές που μεταβιβάστηκαν στους λογαριασμούς των διαφορών αναπροσαρμογής
- Τα συγκεκριμένα ποσά που αφορούν τους λογαριασμούς των διαφορών προσαρμογής και τα οποία διήρθαν την φάση της κεφαλαιοποίησης ή της μεταφοράς σε άλλο λογαριασμό κατά την χρήση.
- Το υπολειπόμενο ποσό που αφορά τους λογαριασμούς των διαφορών αναπροσαρμογής και που προκύπτει μετά το τέλος της χρήσης

Σε οποιαδήποτε περίπτωση παρατηρήθηκε η αναπροσαρμογή στην αξία της κτήσης του κάθε στοιχείου του ισολογισμού, εξαιρουμένων των λογαριασμών αποθεμάτων, θα πρέπει το προσάρτημα να περιλαμβάνει (Φίλιος, 1996):

- Την αξία της κτήσης του που απορρέει από τις διάφορες διορθώσεις ή από τον γενικό κανόνα αποτίμησης, όταν θα κλείσει ο ισολογισμός
 - Τις οποιοσδήποτε διαφορές μπορεί να προκύψουν ανάμεσα στην αξία κτήσης και στην αξία αναπροσαρμογής όταν έκλεισε ο ισολογισμός, ενώ αν προέκυψαν επιπλέον αναπροσαρμογές πριν από τις προαναφερθείσες, θα πρέπει να καταγράφεται και το τελικό σύνολο τις διαφοράς που τις αφορά.
3. Οι διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση των διαφόρων κυκλοφορούντων στοιχείων του ισολογισμού, καθώς επίσης και οι αιτίες και η μεταχείριση που επιδέχονται ως προς τα φορολογικά.
 4. Οι αποσβέσεις που αφορούν τα πάγια στοιχεία και οι οποιοσδήποτε διαφορές που μπορεί να προκύψουν όταν αποτιμούνται οι συμμετοχές και τα χρεόγραφα. Αυτό ισχύει στις περιπτώσεις που τα προαναφερθέντα δεν παρουσιάζονται εκτενώς στην κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης.

5. Πιθανές επιπλέον αποσβέσεις που αφορούν το πάγιο ενεργητικό. Οι αποσβέσεις αυτές πραγματοποιούνται για να καλύψουν φορολογικές επεκτάσεις, ενώ πρέπει πάντα να αναφέρονται στις ισχύουσες διάταξης της υπάρχουσας φορολογικής νομοθεσίας.
6. Οι οποιοσδήποτε διαφορές μπορεί να προκύψουν κατά την διάρκεια της αποτίμησης των αποθεμάτων ή άλλων παραπλήσιων στοιχείων, με βάση την πιο πρόσφατη τιμή αγοράς, που διευκρινίστηκε πριν από το κλείσιμο του ισολογισμού, ενώ παράλληλα θα πρέπει να κατηγοριοποιούνται τα περιουσιακά στοιχεία.
7. Οι διαφορές που αφορούν το συνάλλαγμα, παράλληλα με τις οποίες απαιτήσεις υπάρχουν σε ξένο νόμισμα, ενώ θα πρέπει να λαμβάνεται σημαντικά υπόψιν ο λογιστικός χειρισμός τους. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι θα πρέπει να ελέγχεται η μεταφορά ή καταχώρηση τους στον λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης ή σε κάποιον άλλο λογαριασμό που ανήκει στον ισολογισμό, ενώ θα πρέπει να αναφέρεται εδώ και οι πιθανές μέθοδοι της μελλοντικής τακτοποίησης τους.
8. Η καταγραφή των στοιχείων που σχετίζονται με τις συμμετοχές της συγκεκριμένης οικονομικής μονάδας σε λοιπές επιχειρήσεις, που υπερβαίνουν το 10% επί του συνολικού κεφαλαίου, είτε για απευθείας συμμετοχές, είτε και σε αυτές που πραγματοποιούνται με την διαμεσολάβηση τρίτου (Κάντζος, 2002).
9. Πλήρης καταγραφή και αναφορά του αριθμού αλλά και της ονομαστικής αξίας των πρόσφατων μετοχών της επιχείρησης, πάντα μέσα στα πλαίσια του εγκεκριμένου κεφαλαίου. Οι μετοχές αυτές έχουν καταγραφεί κατά την διάρκεια της χρήσης.

Στην περίπτωση που κατά την διάρκεια της χρήσης, μια οικονομική μονάδα έχει προβεί στην απόκτηση δικών της μετοχών, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, θα πρέπει να υπάρχει πλήρης αναφορά:

- Των λόγων απόκτησης των μετοχών

- Του αριθμού αλλά και της ονομαστικής αξίας των ίδιων μετοχών της οικονομικής μονάδας ή των μετοχών εκείνων που μεταβιβάστηκαν από την πρώτη κατά την διάρκεια της χρήσης. Επίσης θα πρέπει να αναγράφεται και το ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου που αντιπροσωπεύουν οι προαναφερθείσες μετοχές

- Το πιθανό αντίτιμο των προαναφερθεισών μετοχών, το οποίο καταβλήθηκε προκειμένου να αποκτηθούν, ή εισπράχθηκε σε περίπτωση μεταβίβασης.

10. Μετά την κατηγοριοποίηση των μετοχών, και σε περίπτωση που προέκυψαν παραπάνω από μια κατηγορίες, θα πρέπει να αναφέρονται ο αριθμός και η ονομαστική αξία τους (Κάντζος, 2002).

11. Αν υπάρχουν προνομιούχες μετοχές, ομολογίες μετατρέψιμων, λοιπά ομόλογα ή δικαιώματα, θα πρέπει να αναφέρεται συγκεκριμένα ο αριθμός και η έκταση τους.

12. Οι οποιοσδήποτε υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας, με περισσότερη έμφαση σε αυτές που έχουν λήξη προθεσμίας εξόφλησης άνω των πέντε ετών από το κλείσιμο του ισολογισμού, ανάλογα με τον πιστωτή ή την κατηγορία, και σε αυτές που είναι καλυπτόμενες με εμπράγματα ασφάλειες, κάνοντας αναφορά στην μορφή και στη φύση τους.

13. Επίσης θα πρέπει να αναφέρονται και οι υποχρεώσεις που δεν παρουσιάζονται στον ισολογισμό που συντάσσεται από την οικονομική μονάδα, αν και μόνο αν η περίληψη τους είναι απαραίτητη για να εκτιμηθεί η οικονομική κατάσταση (Κάντζος, 2002).

14. Σε περίπτωση που οι κατηγορίες ή οι γεωγραφικές περιοχές που αφορούν τις καθαρές πωλήσεις, εμφανίζουν σημαντικές διαφορές, θα πρέπει οι δεύτερες να καταγράφονται με κατηγοριοποίηση με βάση τα προαναφερθέντα στοιχεία.

15. Μια μέση εκτίμηση του προσωπικού που συμμετείχε στις διαδικασίες κατά την χρήση, κατηγοριοποιημένη και αυτή, και παράλληλη ανάλυση των αμοιβών τους και των διάφορων παρακλαδιών αυτών.
16. Κατά πόσο η αποτίμηση κατά παρέκκλιση, σύμφωνα με τις αρχές αποτίμησης της ισχύουσας νομοθεσίας, επηρέασε τον υπολογισμό των αποτελεσμάτων χρήσης, είτε κατά την χρήση του ισολογισμού, είτε σε περίπτωση χρήσης που προηγήθηκε, προκειμένου να προκύψουν φοροαπαλλαγές. Αν επηρεάζεται σημαντικά, αντιστοίχως θα πρέπει να καταγραφούν και λεπτομέρειες επεξήγησης (Νιάρχος, 2004).
17. Αν υπάρχουν οφειλόμενα ποσά φόρων που δεν παρουσιάζονται στις υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας και που γενικά προκύπτουν σε βάρος των προηγούμενων χρήσεων αλλά και της κλειόμενης, θα πρέπει να καταγράφονται.
18. Οποιαδήποτε ποσά αποδόθηκαν ως αμοιβές υπηρεσιών στα μέλη των δομών διοίκησης, αλλά και ως συντάξεις σε πρώην μέλη τους, καταγράφονται και κατηγοριοποιούνται.
19. Ο,τι ποσά αποδόθηκαν σε μέλη των δομών διοίκησης ως προκαταβολές και πιστώσεις και πλέον οφείλονται στην οικονομική μονάδα κατά το κλείσιμο του ισολογισμού, θα πρέπει να καταγράφονται και να κατηγοριοποιούνται, παράλληλα με την αναφορά των όρων, των υποχρεώσεων, των εγγυήσεων αλλά και του ετήσιου επιτοκίου.
20. Αν υπάρχουν εγγυήσεις από την πλευρά της οικονομικής μονάδας και δεν παρουσιάζονται στο παθητικό του ισολογισμού θα πρέπει να καταγράφονται και να κατηγοριοποιούνται. Οι οποιεσδήποτε υποθήκες ή προσημειώσεις θα πρέπει να αναγράφονται σε ξεχωριστό μέρος, όπως επίσης και οι πιθανές εγγυήσεις προς τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις (Πρωτοψάλτης, 2005).

21. Η πλήρης καταγραφή των πιθανών μεταβολών των πάγιων στοιχείων. Θα πρέπει για τον οποιονδήποτε πρωτοβάθμιο λογαριασμό παγίου ενεργητικού να σημειώνονται οι εξαγωγές και αγορές της χρήσης, οι βελτιώσεις και αποσβέσεις της, η αξία κτήσης αλλά και οι επι το σύνολο αποσβέσεις μέχρι και το κλείσιμο του ισολογισμού.
22. Λοιπές λεπτομέρειες που επεξηγούν ή διευκρινίζουν την επιρροή τους στον τελικό υπολογισμό του φόρου εισοδήματος, που αφορά τα έκτακτα και ανόργανα έσοδα και έξοδα, καθώς επίσης και τα έσοδα και έξοδα που αφορούν προηγούμενες χρήσεις και που εμφανίζονται στην χρήση του ισολογισμού. Αυτά καταγράφονται βέβαια μόνο στην περίπτωση που ασκούν σημαντική επιρροή στα τελικά αποτελέσματα της οικονομικής μονάδας.
23. Αν υπάρχουν λοιπές οικονομικές δεσμεύσεις που προκύπτουν από εγγυήσεις, λοιπές συμβατικές, θέματα της ισχύουσας νομοθεσίας ή αμφτεροβαρείς συμβάσεις, θα πρέπει τα συνολικά τους ποσά να καταγράφονται, με την προϋπόθεση ότι δεν παρουσιάζονται στον ισολογισμό (στους λογαριασμούς τάξης του) και αν η καταγραφή της συγκεκριμένης πληροφορίας θα είναι τελικά χρήσιμη για την εξαγωγή συμπερασμάτων για τα οικονομικά της επιχείρησης. Αν υπάρχουν άλλες δεσμεύσεις που σχετίζονται με την καταβολή ειδικών μηνιαίων παροχών, θα πρέπει να καταγράφονται σε ξεχωριστό μέρος (Γκίκας, 2002).
24. Περίληψη της ανάλυσης των εξής λογαριασμών του ισολογισμού:
- «έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως»,
 - «τόκοι δανείων κατασκευαστικής περιόδου»
 - «έξοδα ερευνών και αναπτύξεως».
25. Η πλήρης καταγραφή των λόγων που επέβαλαν την χρήση της δυνατότητας υποτίμησης των αποθεμάτων κατά παρέκκλιση, καθώς και το περιεχόμενο της,

εφόσον φυσικά η επιχείρηση χρησιμοποιεί αυτή την δυνατότητα πάντα συσχετιζόμενη με της ισχύουσες διατάξεις.

26. Περίληψη της ανάλυσης του λογαριασμού «λοιπές προβλέψεις», του ισολογισμού μόνον όταν είναι σημαντικό να σημειωθεί.
27. Αν προκύψει παρέκκλιση σε μια χρήση, όταν δεν είναι επιτρεπτή η οποιαδήποτε μεταβολή ανά τις χρήσεις μιας καθορισμένης δομής ισολογισμού αλλά και του ίδιου του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης, γεγονός γενικά σπάνιο, θα πρέπει να καταγράφεται εκτενώς η παρέκκλιση που προέκυψε, ποια τα αίτια που οδήγησαν σε αυτή καθώς και που στοχεύει (Ξανθάκης & Αλεξιάκης, 2007).
28. Αν υπάρχουν συμπυκνόμενα στοιχεία στις κατηγορίες του ισολογισμού που εμφανίζονται με αραβικούς αριθμούς, θα πρέπει να αναλύονται εκτενώς.
29. Εφόσον τα κονδύλια που παρουσιάζονται στον ισολογισμό αλλά και στα αποτελέσματα χρήσης δεν μπορούν να συγκριθούν σε απόλυτο βαθμό με τα κονδύλια από προηγούμενες χρήσεις, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται λεπτομέρειες που θα επεξηγούν αυτή την δυνατότητα σύγκρισης μεταξύ τους. Σε περιπτώσεις ανακατάταξης ποσών που αφορούν τους λογαριασμούς προηγούμενης χρήσης, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται επεξηγηματικές λεπτομέρειες, ώστε να βοηθούν στην σύγκριση με ποσά που αφορούν την κλειόμενη χρήση (Πρωτοψάλτης, 2005).
30. Συσχετισμός των επιμέρους κατηγοριών των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού του ισολογισμού με την βοήθεια επεξηγηματικών λεπτομερειών.
31. Περίληψη επεξηγηματικών πληροφοριών σε σχέση με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις και πάντα με βάση τις ισχύουσες από την νομοθεσία διατάξεις.

32. Τέλος, λοιπές σημειώσεις που μπορεί να θεωρούνται απαιτητές από τις ισχύουσες από την νομοθεσία διατάξεις ή για την καλύτερη ενημέρωση των μετόχων, αλλά και των εξωτερικών παραγόντων. Τέτοιες πληροφορίες στην ουσία δίνουν μια πλήρη εικόνα της οικονομικής κατάστασης, των αποτελεσμάτων αλλά και της περιουσίας της συγκεκριμένης οικονομικής μονάδας. (ηλεκ. διευθ. <http://www.taxheaven.gr/>)

5.5. Ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όπως ήδη αναφέραμε, το περιεχόμενο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων αφορά τα οικονομικά στοιχεία μιας επιχείρησης, τα οποία στην πορεία τίθενται προς ανάλυση ώστε να εξαχθούν μέσω αυτής αποτελέσματα τα οποία είναι ιδιαίτερα χρήσιμα και αφορούν την διάρθρωση της περιουσίας της επιχείρησης αλλά και την οικονομική της εξέλιξη (Νιάρχος, 2004). Η διαδικασία της ανάλυσης πραγματοποιείται δια μέσω της σύγκρισης των διαφόρων ομαδοποιημένων στοιχείων του ισολογισμού, με βάση την αξία ως προς το σύνολο, με βάση τα στοιχεία λοιπών ισολογισμών της επιχείρησης ή άλλης με παρόμοιο περιεχόμενο ή τέλος με βάση την αξία μιας συγκεκριμένης ομάδας στοιχείων. Οι πιο συνήθεις καταστάσεις για την εξαγωγή συμπερασμάτων βέβαια είναι, όπως μπορεί κανείς πολύ εύκολα να καταλάβει, ο ισολογισμός και η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης. Με την διαδικασία της ανάλυσης, διερευνώνται συγκεκριμένες παράμετροι. Αυτές είναι (Κάντζος, 2002):

- Το κατά πόσο ικανή είναι η επιχείρηση να παράγει κέρδη με την βοήθεια των κεφαλαίων που διατίθενται, δηλαδή η αποδοτικότητα.
- Το κατά πόσο η επιχείρηση είναι ικανή να ανταπεξέρχεται στις υποχρεώσεις που «τρέχουν», δηλαδή η ρευστότητα.
- Η δυνατότητα να ελέγχει και να επιλέγει επενδύσεις
- Η συνεχής ανάπτυξη και εξέλιξη του κύκλου εργασιών
- Η δυνατότητα για σύνθεση των προσόδων και των δαπανών της επιχείρησης

- Η συνεχής εξέλιξη των κερδών, που περιλαμβάνει την διάθεσή τους, την διανομή μερίσματος, την παρακράτηση αλλά και την αποθεματοποίησή τους
- Το κατά πόσο η επιχείρηση δύναται να ανταπεξέρχεται στις υποχρεώσεις που τίθενται από δανεισμούς και ειδικά μακροπρόθεσμούς, δηλαδή η φερεγγυότητα.

5.6. Στόχος της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων

Η ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων στην ουσία στοχεύει στην ευκολότερη λήψη αποφάσεων σχετικά με το πως θα κατανεμηθούν οι οικονομικοί πόροι που αφορούν την επιχείρηση. Για να προχωρήσει κανείς σε αυτή την διαδικασία, θα πρέπει να γνωρίζει εκτενώς το περιεχόμενο της χρηματοοικονομικής λογιστικής. Αυτό κρίνεται απαραίτητο, καθώς ο αναλυτής μόνο έχοντας αυτές τις γνώσεις, θα μπορέσει να πετύχει την προσαρμογή των λογιστικών μεγεθών, την αναζήτηση πληροφοριών αλλά και την αναγνώριση των πιθανών ελλείψεων, ώστε να ανταποκριθεί με επιτυχία και στους στόχους της ανάλυσης του (Πρωτοψάλτης, 2005).

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, αποτελούν το πρώτο πρότυπο, σύμφωνα με το οποίο παρουσιάζονται οι οικονομικές καταστάσεις ως μια αντανάκλαση της οικονομικής ισχύος της επιχείρησης, αλλά και του συνόλου των συναλλαγών που σχετίζονται με αυτή. (Ξανθάκης, 2007: 101) Οι δε οικονομικές καταστάσεις, ουσιαστικά αποσκοπούν στην παροχή πληροφοριών σχετικά με την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, το πόσο αποδοτική είναι, καθώς και τις οικονομικές εισροές της επιχείρησης. Με αυτό τον τρόπο παρέχουν πληροφορίες τέτοιες που βοηθούν στην τελική λήψη οικονομικών αποφάσεων. Ένα άλλο συστατικό των οικονομικών καταστάσεων, είναι η παρουσίαση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από την διαχείριση των οικονομικών πόρων από την επιχείρηση και συγκεκριμένα από την Διοίκηση της.

Ως προς την επίτευξη του προαναφερθέντος στόχου θα πρέπει να παρέχονται πληροφορίες που σχετίζονται με τα παρακάτω στοιχεία που αφορούν την επιχείρηση:

- τα περιουσιακά στοιχεία,
- τις υποχρεώσεις,
- τα ίδια κεφάλαια,
- τα έσοδα και τα έξοδα,
- τις ταμιακές ροές.

Ο συνδυασμός αυτών των πληροφοριών, με λοιπές πληροφορίες που παρουσιάζονται στο προσάρτημα, συντελεί και στην εκτίμηση εκ των προτέρων από τους χρήστες, των μελλοντικών ταμιακών ροών που αφορούν την επιχείρηση. Επίσης εκτιμάται ο ακριβής χρόνος αλλά και το κατά πόσο βέβαιη είναι η εμφάνιση των ταμιακών ισοδυνάμων και των ταμιακών διαθέσιμων (Κοντάκου & Παπασπύρου, 1993).

Η σχεδίαση του ελέγχου, θα πρέπει σύμφωνα με τις επιταγές των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων, θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε να τροφοδοτεί με τις απαραίτητες βεβαιώσεις ότι δεν υπάρχουν ουσιαστικά λάθη στις οικονομικές καταστάσεις. Αυτά λέγονται «ουσιώδη λάθη» και είναι μια έννοια ιδιαίτερα κρίσιμη για τους ελεγκτές των οικονομικών καταστάσεων (Ξανθάκης, 2007: 103). Μια πληροφορία, λοιπόν, σε γενικές γραμμές κρίνεται ως ουσιώδης, όταν είναι απαραίτητη η περίληψη της για την τελική λήψη οικονομικών αποφάσεων αλλά και για την συνολική επιρροή των οικονομικών καταστάσεων.

Οι λογικές βεβαιώσεις, δεν είναι τίποτε άλλο, παρά ελεγκτικές αρχές, με βάση τις οποίες ο ελεγκτής συγκεντρώνει αποδείξεις προκειμένου να οδηγηθεί στον σχηματισμό γνώμης. Παρόλα αυτά, οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων οφείλουν να είναι ενήμερη ότι η απόλυτη επιβεβαίωση δεν μπορεί να προέλθει από την πλευρά του ελεγκτή καθώς στον έλεγχο εμφανίζονται και διάφοροι ενδογενείς περιορισμοί, με βάση τους οποίους λειτουργεί και εκείνοι τον επηρεάζουν ως προς την τελική εύρεση λαθών. (Πρωτοψάλτης, 2005: 99) Οι περιορισμοί αυτού στην ουσία οφείλονται:

- Στο γεγονός ότι οι ελεγκτικές αποδείξεις που υπάρχουν δεν εξάγουν συμπεράσματα, απλώς πείθουν
- Στην ύπαρξη ενδογενών περιορισμών στον εσωτερικό έλεγχο
- Στην χρήση κατά την διάρκεια του ελέγχου, δειγματοληψίας.

5.7. Τα είδη της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων

Όπως θα δούμε και παρακάτω, στα είδη της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων, ανήκουν η Οριζόντια Ανάλυση ή Διαχρονική Ανάλυση, η Ανάλυση Τάσης, Κάθετη Ανάλυση ή Ανάλυση Κοινού Μεγέθους και η Ανάλυση Αριθμοδεικτών. Ας δούμε το περιεχόμενο τους πιο συγκεκριμένα.

➤ **Οριζόντια Ανάλυση ή Διαχρονική Ανάλυση**

Οι οριζόντια ή Διαχρονική Ανάλυση, περιλαμβάνει συγκρίσεις των λογαριασμών της επιχείρησης για 3 έως 5 έτη (Νικολάου, 2009).

➤ **Ανάλυση Τάσης**

Η Ανάλυση Τάσης είναι παραπλήσια με την προηγούμενη τεχνική. Αυτό που διαφέρει είναι ότι αποδίδεται ειδικό βάρος 100, στα πρώτα δεδομένα, που είναι το έτος βάσης (Νικολάου, 2009).

➤ **Κάθετη Ανάλυση ή Ανάλυση Κοινού Μεγέθους**

Η Κάθετη Ανάλυση είναι μια πολύ χρήσιμη διαδικασία, καθώς εμφανίζει το πόσο σημαντικό είναι το κάθε στοιχείο στο σύνολο των τελικών λογαριασμών. Αυτό βέβαια προϋποθέτει ότι οι τελικοί λογαριασμοί θα πρέπει να παρουσιάζονται ως ποσοστά επί του συνόλου (Νικολάου, 2009).

➤ **Ανάλυση Αριθμοδεικτών**

Η συγκεκριμένη τεχνική βασίζεται στην σύγκριση των στοιχείων, αποδίδοντας ένα αποτέλεσμα που παρουσιάζει μια ποσοστιαία παραγοντική σχέση. Υπάρχουν πάρα πολλοί αριθμοδείκτες, τους σημαντικότερους από τους οποίους θα αναλύσουμε στο επόμενο κεφάλαιο (Νικολάου, 2009).

5.8. Διάκριση ανάλυσης λογιστικών καταστάσεων ως προς τους τύπους τους

Οι τύποι της ανάλυσης των λογιστικών καταστάσεων, επιδέχονται την διάκριση σε δύο περιπτώσεις, δηλαδή ανάλογα με την θέση του διενεργούντος την ανάλυση και ανάλογα με τα στάδια διενέργειας της ανάλυσης. Ας τα δούμε λίγο πιο αναλυτικά παρακάτω (Κοντάκου & Παπασπύρου, 1993):

➤ **Ανάλυση λογιστικών καταστάσεων με βάση τη θέση του διενεργούντος ανάλυση.**

Στην περίπτωση αυτή θα δούμε ότι έχουμε και πάλι δύο επιμέρους διακρίσεις: την εσωτερική και την εξωτερική. Εσωτερική θεωρείται όταν πραγματοποιείται από άτομα που βρίσκονται μέσα στην επιχείρηση, δηλαδή υπαλλήλους ή ελεγκτές. Εξωτερική θεωρείται όταν πραγματοποιείται από τράπεζες, οικονομολόγους ή γενικά τρίτους που βρίσκονται έξω από την επιχείρηση. Η εσωτερική ανάλυση είναι πιο αξιόπιστη καθώς έχει περισσότερα στοιχεία στη διάθεσή της, ενώ η εξωτερική ανάλυση στηρίζεται μόνο στα στοιχεία που δημοσιεύουν οι επιχειρήσεις (Κοντάκου & Παπασπύρου, 1993).

➤ ***Ανάλυση λογιστικών καταστάσεων με βάση τα στάδια διενέργειας της ανάλυσης.***

Στην περίπτωση αυτή έχουμε εκ νέου δύο επιμέρους διακρίσεις: την τυπική και την ουσιαστική. Στην τυπική ανάλυση ελέγχεται αν εφαρμόζονται οι σωστές αρχές για τη σύνταξη του ισολογισμού δηλαδή αν υπάρχει σαφήνεια, ειλικρίνεια και ομοιομορφία. Ουσιαστική ανάλυση πραγματοποιείται με την χρήση αριθμοδεικτών. Στην ουσία η μια διάκριση επηρεάζει την άλλη, αφού η τυπική ανάλυση αποτελεί προϋπόθεση για την ουσιαστική ανάλυση (Ευθυμόγλου & Λαζαρίδης, 2000).

Συμπεράσματα

Με ένα απλό και κατανοητό κείμενο έρχεται να διευθετήσει και να κωδικοποιήσει αποτελεσματικά, πολλά ζητήματα στην υφιστάμενη λογιστική πολυνομία (Ε.Γ.Λ.Σ. Κ.Φ.Α.Σ, Ν. 2190/20 κ.λπ), ορίζοντας λογιστικές αρχές και πολιτικές, με βάση τις διεθνείς πρακτικές. Στα πολύ θετικά συγκαταλέγεται και η επίσημη εισαγωγή της διεθνούς ονοματολογίας οικονομικών όρων και κανόνων (Παράρτημα Α του Σχεδίου Νόμου: «Ορισμοί»).

Η εφαρμογή των Ε.Λ.Π. δεν υποχρεώνει τις επιχειρήσεις να αλλάξουν λογιστικό σχέδιο, αλλά ούτε και να ακολουθήσουν ένα συγκεκριμένο αναλυτικό λογιστικό σχέδιο. Παρ' όλα αυτά παρέχεται ένα λιτό και ευέλικτο σχέδιο λογαριασμών, προσαρμοσμένο κατάλληλα στις απαιτήσεις των Ε.Λ.Π. για την ορθή απεικόνιση των νέων οικονομικών καταστάσεων. Το εν λόγω σχέδιο έχει λάβει υπόψη τις δυνατότητες των πληροφοριακών λογιστικών πακέτων και συστημάτων ERP και σε συνδυασμό με το ότι παρέχεται πίνακας αντιστοίχισης των κωδικών του λογιστικού σχεδίου του νομοσχεδίου με τους κωδικούς του σχεδίου λογαριασμών του ΕΓΛΣ διευκολύνεται η μετάβαση σε αυτό, κάτι που προτείνεται.

Για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, βάσει των νέων ορίων, δεν υπάρχει κάποια αλλαγή ως προς την τήρηση των λογιστικών βιβλίων τους και διατηρείται ουσιαστικά η απλογραφική μέθοδος. Στο σημείο αυτό επισημαίνουμε πως καλό θα ήταν να αποσαφηνιστεί, αν για ορισμένες μικρές εκμεταλλεύσεις, που λόγω της φύσης του αντικειμένου τους έχουν μεγάλο ετήσιο κύκλο εργασιών (π.χ. πρατήρια υγρών καυσίμων), υπάρξουν εξαιρέσεις όπως στο ισχύον καθεστώς, γιατί αλλιώς θα πρέπει άμεσα να οργανωθούν. Επίσης τονίζεται ότι καμία αλλαγή δεν επιφέρει στους αγρότες που είναι ενταγμένοι στο ειδικό καθεστώς ΦΠΑ.

Οι επιχειρήσεις και οι λογιστές θα κληθούν να εφαρμόσουν τα Ε.Λ.Π. και να χρησιμοποιήσουν τα νέα υποδείγματα με τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων χρήσης του 2015, δηλαδή αρχές του έτους 2016. Μέχρι τότε υπάρχει αρκετός χρόνος προετοιμασίας για όλους. Πιστεύουμε και ευελπιστούμε, ότι έγκαιρα θα εκδοθούν οι

διευκρινιστικές οδηγίες εφαρμογής και ότι θα αποτελούνται από ένα ενιαίο κείμενο και όχι από διάσπαρτες αποφάσεις που θα αλλοιώνουν το νόμο.

Ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα της εφαρμογής των Ε.Λ.Π. για τις επιχειρήσεις είναι η κατά το άρθρο 24 δυνατότητα επιμέτρησης περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων στην εύλογη αξία. Παρέχεται η δυνατότητα τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις να επιμετρούνται μεταγενέστερα της αρχικής τους αναγνώρισης στην εύλογη αξία τους. Εύλογη αξία (Fair value): Η τιμή ανταλλαγής ενός περιουσιακού στοιχείου ή διακανονισμού μιας υποχρέωσης, μεταξύ πρόθυμων και ενήμερων μερών που ενεργούν υπό κανονικές στην αγορά συνθήκες, κατά την ημερομηνία μέτρησης.

Στα πλεονεκτήματα επίσης συγκαταλέγονται:

- Η καλύτερη και διαφανέστερη απεικόνιση των Οικονομικών καταστάσεων η οποία προσεγγίζει με μεγαλύτερη αξιοπιστία και σε μεγαλύτερο βαθμό την πραγματικότητα (κατάργηση των εξόδων πρώτης εγκατάστασης και των Εκτάκτων αποτελεσμάτων, ορθή απεικόνιση του Λίζινγκ, εμφάνιση του Φόρου Εισοδήματος στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως κ.λ.π) και τη σύγκριση σε σχέση με τις αντίστοιχες Ευρωπαϊκές Εταιρείες. Η υιοθέτηση κοινού πλαισίου λογιστικών αρχών και κανόνων σημαίνει ότι όμοιες συναλλαγές και οικονομικές συνθήκες θα απεικονίζονται από διαφορετικές επιχειρήσεις με τον ίδιο τρόπο. Η συγκρίσιμη πληροφόρηση επιτρέπει στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων (τράπεζες, επενδυτές εσωτερικού και εξωτερικού, πελάτες, προμηθευτές) την καλύτερη αξιολόγηση.

- Η Μείωση του κόστους ενδοομιλικής πληροφόρησης και βελτίωση της αποτελεσματικότητας. Πολλές μητρικές εταιρείες του εξωτερικού απαιτούν από τις θυγατρικές τους να προσαρμόζουν τα οικονομικά τους μεγέθη σύμφωνα με το λογιστικό πλαίσιο της έδρας τους κι έχει ως αποτέλεσμα την προετοιμασία οικονομικών πληροφοριών εις διπλούν (τοπικές αρχές και για σκοπούς ελέγχου κι ενοποίησης στη μητρική). Βέβαια, η υιοθέτηση των ΕΛΠ ως λογιστικό πλαίσιο για την

προετοιμασία και της διοικητικής πληροφόρησης και των Οικονομικών Καταστάσεων ενισχύει την συνέπεια της παρεχόμενης πληροφορίας.

- Τέλος με την εφαρμογή των Ε.Λ.Π. η προσέλκυση ξένων επενδύσεων και κεφαλαίων καθίσταται περισσότερο ευχερής, καθώς τα οικονομικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στις Οικονομικές Καταστάσεις των Ελληνικών επιχειρήσεων θα μπορούν να βρίσκονται σε εναρμόνιση με τους διεθνείς λογιστικούς κανόνες.

Στον αντίποδα τα βασικά μειονεκτήματα από την εφαρμογή των Ε.Λ.Π. είναι ότι:

- Αυξάνεται το κόστος που σχετίζεται με τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των Ε.Λ.Π. Τέτοια κόστη είναι το κόστος προσαρμογής του λογιστικού συστήματος, κόστος εκπαίδευσης προσωπικού, κόστος εκτίμησης παγίων και κόστος αναλογιστικών μελετών(τα δύο τελευταία εφόσον επιλεγθεί η μέθοδος της «εύλογης αξίας»).

- Λειτουργούν ταυτόχρονα δύο λογιστικά συστήματα, (εφόσον επιλεγθεί η μέθοδος της «εύλογης αξίας» ή διαφορετικοί συντελεστές από τους φορολογικούς) ένα για τα Ε.Λ.Π. και ένα για φορολογικούς σκοπούς, με όλα τα προβλήματα και τις αντιφάσεις που πρέπει να αντιμετωπίσουν όσοι τα ακολουθούν. Πάντως σε κάθε περίπτωση κάποιος μπορεί να έχει μόνο ένα λογιστικό σύστημα (εφόσον δεν ακολουθήσει την μέθοδο της «εύλογης αξίας» ή διαφορετικούς συντελεστές απόσβεσης) και αυτό εκτιμώ ότι θα επιλέξει η πλειοψηφία των Ελληνικών επιχειρήσεων.

Η εφαρμογή των Ε.Λ.Π. μπορεί να αποτελέσει ένα ουσιαστικό εργαλείο για τις επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους για αναζήτηση ευκαιριών τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Οι οικονομικές καταστάσεις αποσυνδέονται (ή τουλάχιστον δίνεται η δυνατότητα) από την φορολογική νομοθεσία και απεικονίζουν καλύτερα την πραγματική οικονομική θέση των επιχειρήσεων, εμπνέοντας κατά συνέπεια μεγαλύτερη εμπιστοσύνη και επιτυγχάνοντας καλύτερη συγκρισιμότητα προς όφελος του υγιούς ανταγωνισμού.

Βιβλιογραφία

- ✓ Γκίκας, Δ., (2002), Ανάλυση και οι Χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων, Εκδόσεις: Μπένου
- ✓ Ευθυμόγλου Π., Λαζαρίδης, Ι., (2000), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων τεύχος Α', Εκδόσεις: Ευθυμόγλου
- ✓ Κάντζος, Κ., (2002), Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, Εκδόσεις: INTERBOOKS
- ✓ Καραγιάννης Ι., Καραγιάννη, Α., Καραγιάννης, Δ., (2012) Ανάλυση ισολογισμών και αριθμοδείκτες, βιωσιμότητα επιχειρήσεων και κέρδη, έλεγχος του κόστους και αποκλίσεις, ταμειακή ρευστότητα επιχειρήσεων, παραδείγματα και εφαρμογές σε επιχειρήσεις στην πράξη, Εκδόσεις: Σταμούλη
- ✓ Κοντάκου Α., Παπασπύρου Α., (1993), Ανάλυση Οικονομικών Καταστάσεων, Εκδόσεις: Έλλην
- ✓ Νιάρχος, Ν. (2004), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Εκδόσεις: Σταμούλη
- ✓ Νικολάου Α., (2009), Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, Εκδόσεις: Μπένου
- ✓ Ξανθάκης, Ε., Αλεξάκης Χ., (2007), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Εκδόσεις: Σταμούλη
- ✓ Πρωτοψάλτης, Ν., (2005), Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, Εκδόσεις: Σταμούλη

- ✓ Σακελλής, Μ., (1991), Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις, Εκδόσεις: Σακέλλης, Ε.
- ✓ Σγουρινάκης, Ν., Μιχελινακης, Β., Βλήσματος, Ο., Ναουμ, Β., (2015), Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Ερμηνευτική προσέγγιση & Παραδείγματα, Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη
- ✓ Φίλιος, Β., (1996), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Τ.Α, Εκδόσεις: Σύγχρονη εκδοτική
- ✓ Χατζηνικολάου Σ., Αδριανοπουλος, Γ., (2008), Τα Μυστικά των Ισολογισμών (Τεχνικές Ανάγνωσης και Λειτουργίας Λογιστικών Καταστάσεων), Εκδόσεις: ECONOMIA PUBLISHING
- ✓ Walsh, C., (2006), Αριθμοδείκτες και Management, Εκδόσεις: Πατάκης